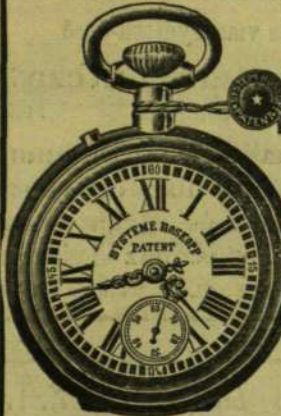

Vértess-éle Sósorszesz. Minden házban szükséges.

3 évi írásbeli jótállás! E minőségben verseny nélkül!

5 korona!

valódi svájci Roskopf-rendszerű patent-horgony-

remontoir-óra masszív szolid anti-magnet. horgonyművel, valódi email-mintálapal nem papírpap védplombával ellátva, valódi nikkeltokban, sarkfedéllel a mű félt, 30 óráig jár nem 12 óráig járó órák díszített és aranyozott mutatókkal, pontosan szabályozva 3 évi írásbeli jótállás, árja K 3. 3 darab — 14. 3 darab — 17. Valódi órástokban másodperc-mutató nélkül — 10. 3 darab — 28. Másodperc-mutatóval — 12.50 3 darab — 35.

Nincs koozkázat! Beeserélés megengedve vagy a pénz levonás nélkül visszafizettetik! Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében

Konrad János Első órágyár BRUX 736. Csehország es. kir. hítes becsia.

Gazdagon illusztrált árjegyzékünk, mely több mint 3000 ábrát tartalmaz órák, arany, ezüst és zencétrekről, műszerek, bíráruk, dohányzó-ételek, acéltáruk, csereszimák, háztartási tárgyak és átlakáról kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen megküldjük.

Szolid belföldi hangszerek szét-küldése legolcsóbb gyári árában.

Közvetlen forrásnál legolcsóbban lehet vásárolni. Szétküldési feltételünk szerint nincsen koozkázat, mivel beeserélés megengedve, vagy a pénz visszafizettetik. Tanuló-hegedű már 4.80, 3.50, 6.—, 6.80, 7.60, 8.60 koronáért. Hangverseny-hegedűk K 12.50, 14.—, 17.—, 20.50. Orchester-hegedűk erős hanggal K 24, 28, 32, 36. Solo-hegedűk K 30, 60, 80, 120, 160. Hegedűvonal K — 80, 1.—, 1.40, 1.80, 2.—, 2.40 és felebb. Piccolók és fuvolák szolid kivitelben, K — 80, 1.60, 2.—, 3.—, 7.— és fele. Clarinettek legfinomabb kivitelben kor. 9, 11, 12, 14 és felebb. Szétküldés utánvétel vagy a pénz előleges beküldése mellett. Erzehgyei hangszer-kiviteléi cég.

Konrad János BRUX, 744. sz. (Csehország.) Nagy lépcső magyar árjegyzék 3000-nél több ábrával, kiv. utra ingyen és bérmentesen küldök.

Ha őszül a haja ne használjon más, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTAN BELA gyógyszer-tárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 11186

1900. Párisi világiállítás Grand Prix. KWIZDA FERENCZ JÁNOS es. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító, kőgyógyász Bécs melletti Kornburgban.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

osász. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utérből, inkább me-vevességénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel valódi. Képes argyezkeket ingyen és bérmentve. Főraktár: Török József gyógyszer-tár, Budapest, Király-u. 12., Andrássy-ut 26.

OLCSÓ JÓ ÓRÁK.

Valódi ezüst remontoir-óra, a cs. kir. fémjelző-hivatal jelzésével, zománcozott mutató-lappal és másodperc-mutatóval, pontosan szabályozva 7 kor. 60 fill. (valódi) 11 kor. 50 fill. Roskopf-rendszerű horgonyművel nyitva 10 kor. Ugyanaz duplafélel 13 kor. 50 fill. Arany és ezüst női órák dús vá-lasztékban. Az összes órák pontosan fel vannak húzva és legpontosabban szabályozva, ezért a 3 évi írásbeli jótállás hiteles. Koozkázat nincs! Kise-relés megengedve vagy pedig a pénz visszafizettetik. A megrendelést utánvétel nélkül: Konrad János, első órágyár, BRUX, 738. sz. (Csehország), es. kir. hítes becsia. A cégnek arany és ezüst illállítás érmekkel tüntetett ki. Alapítottát 1887-ben. A több mint 3000 képpel díszített magyar árjegyzékem órák, arany, es. st, zencéművel, látszer-, lóráruk, dohányzó-ételek, acéltáruk, csereszimák, háztartási tárgyak, kávékák stb.-ről kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen megküldök.

Órágyár, BRUX, 738. sz. (Csehország), es. kir. hítes becsia. A cégnek arany és ezüst illállítás érmekkel tüntetett ki. Alapítottát 1887-ben. A több mint 3000 képpel díszített magyar árjegyzékem órák, arany, es. st, zencéművel, látszer-, lóráruk, dohányzó-ételek, acéltáruk, csereszimák, háztartási tárgyak, kávékák stb.-ről kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen megküldök.

„SICULIA“ forrás-víz a sós savanyúvizek királya. Szaklarétegeken átfűrt ártzi-forrás. A gyomoréget rögön megszünteti. Pá-ratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a rege, tífus, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi. Kéty, Nőriscán, Tauszk, Bregler tanár urak szak-veleményei a MÁLVÁSI forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúvizeinek minősítik. — Magyarországi főraktár: Brázay Kálmán, BUDAPEST, József-körút 37. kapható minden gyógyszer-tárban, drogna- és fűszerekereskedésben. TELEFON 54-46.

BORHEGYI BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÓGY-és ÜDÍTŐ SAVANYÚVIZ FORRÁSKELŐZÉS BARÓT, HÁROMSZÉK MEGYE VEZÉRKÉPVISELŐ: NÁDAS MÁRTON TELEFON 238. BUDAPEST, CSINQYAI U. 60.

ANYÁK!

Óvjátok gyermekeiket a hátgerinc elgörbülésétől!

15 éves leány műfűző alkalmazása előtt. Keleti J. testgyógyászati intézete készít jótállás a legolcsóbb gyári árak mellett.

Műfűzőket, Hensing vagy Dollinger tanár rendszere szerint, hátgerinc stb. elferdülésének gyógyszerelésére.

Egyenestartók hanyag testtartás megállítására. Melfűzőket, Hensing vagy Dollinger tanár rendszere szerint, a boka- és csípőízület gyulladásánál stb.

Járó- és támgépeket, Hensing rendszere szerint, a boka- és csípőízület gyulladásánál stb.

Műlábakat és műkezeket a legújabb technikai kivitelben, több évi jótállás mellett! — Gyógy-szobatorna-készülékek, valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban! 10956

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékét

KELETI J. orvosi műszer-gyáros, BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

Jól járó fekteleerdői óra szépen faragott szekrényben, megbísható, jó szerkezettel, 3 évi írásbeli jótállással, fehér csontmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott, súlyokkal csak 2.80 korona. Évesre több mint 30.000 órást küldök szét m. t. végim legnagyobb megelégedésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyítéka szegem megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközök. Szétküldés utánvétel KÖNRAD JÁNOS órágyár BRUX 742. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

A összes államokban szabadalmazva. Tények bizonyítanak. Ó-Római Haj-Elisir Ó-Római Arcz-Emulsió Az oka a gyöngő hajnövekedésnek és hajhullásnak a fejbőr betegsége. Kísérje meg egyszer a system. kezelést az Ó-RÓMAI HAJ-ELIXIRREL A fejbőrt meggyógyítja, az ideget feleleveníti és a haj gyökereit erősíti. A haj növekedését, rendezt módon megtörténik. Az Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓ mely növényekből, virágokból és gyökerekből van előállítva, semmi-féle arczebőrnek ártalmas ásvány-práparatummal nincsen vegyítve, felülmúlja az összes eddig forgalomban levő arczenesőket és krémeket. A hatása a Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓNAK nem gyors, hanem biztos, az arczegeket feleleveníti, tiszta arczebőrt és egészséges, fiatalos üdéséget kölcsönöz és állandó használatnál a legmagasabb korig ezeket megtartja. Egy tégely Arcz-Emulsióának ára 2 kor., egy üveg Haj-Elisirnek 4 kor. Kapható KOSZI FLORA vendéglátó tulajdonosánál Lipik-fürdő (Slavonia), Számolva köszönő-, hála- és elismeréssel Főraktár: Korányi M-nél Budapest, IV. Ferenciek-tere 3. és raktár az összes drogeriákban.

Toronyharang ébresztő-óra 1-re di mindössz 30 órák ütőszere-kezetel és ébresztővel, erős hangú haranggal, simára fényes-ít gőm-bőlgyi kerettel, átmérője 30 cm., üveglapúes óralappal, 3 aranyozott sullyhat, teljesen felszerelve, 3 évi írásbeli jótállással csak korona 6.60 csak 11-rendű mindössz K 5, effel világító mutatólappal 10 fillérel drágább. Koozkázat kizárva! Beeserélés megengedve, vagy a pénz visszafizettetik. Szétküldés utánvétel vagy az összeg előleges beküldése mellett KÖNRAD JÁNOS első órágyár BRUX, 740. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

Szép, szebb, legszebb lesz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arczról pattanás, kiütés, szepöl, májfolt, söt réncok is a valódi angol BALASSA FÉLE UGORKATEJ használata által. Teljesen ártalmatlan és a kéz-, nyak-, váll-, arczebőrt biztosan fehérré, üdév, finommá varázsolja 1 üveg ára kor. Ehhez ngorkaszappan 1 kor., puder 1.20 kor., ugorka-kréme 2 kor. Kaphatók a gyógyszer-tárakban. Csak Balassa gyógyszer-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszer-tár Budapest, Andrássy-ut 47.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle MARGIT-CREMET, mely zirtalan, ártalmatlan s rögön szorít. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szepölök, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindenemű bőrhaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártán és csodás hatásáról. Egy tégely elhaszná-lása után erőll mindenki meg fog gyógyodni. Postán utánvétel vagy a pénz elő-zetes beküldése után küldi a készítő: Földes Kelemen gyógyszer. Árad. Budapest, Király-ut 12 és Andrássy-ut 29. Kapható minden gyógyszer-tárban.

VASÁRNAPI UJSÁG

50. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, DECEMBER 16.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekre a postálag meg-határozott vitellj is csatolandó.

LÖVÉS-PRÓBÁK AZ ÚJ ÁGYUKKAL. Az ÖRKÉNYI síkon érdekes lövés-próbákat tartottak a hó 6-ikán. A hadügyminiszter mutatta be a magyar és osztrák delegáció tagjainak azt a hatást, melyet az új ágyúkkal elérni lehet. A próbákat maga Kropatschek tábornagynagy vezette, a bécsi arzenál igazgatója s az új ágyúknak feltalálója. Nagy érdeklődéssel néztek e próbák elé nemcsak a katonák, hanem a politikusok is. Sokakban előzőleg az aggodalom is feltámadt. Híre járt, (nyilván ellenséges szándékkal terjesztették a hírt), hogy ezek az ágyúk nem felelnek meg a kívánalmaknak. Különösen azt kifogásolták, hogy aránylag kevés számú lövés után használhatatlanokká válnak. A próbák ellenben a legfényesebb eredményeket tüntették fel, s nemcsak hogy eloszlattak minden aggodalmat, hanem határozottan a mellett bizonyították, hogy a mi új ágyúnk jelenleg a világ legjobb ágyúja. A bemutatott ágyúk közül a legkisebb a hegyi ágyú. Csöve csak 125 kgr.-ot nyom, s így egy ló a hátán is elviheti. Az ágyú egyéb alkatrészeit két ló hátra lehet elhelyezni, ugy, hogy három ló visz el egy teljesen felszerelt ágyút. A kísérletekből kitűnt, hogy nem egészen két percz alatt az ágyú alkatrészeit le lehet a lovakról venni, össze lehet azokat állítani, s az ágyút meg is lehet tölteni és elsütni. Ez ágyút természetesen csak hegyi harcokban lehet használni, oly terepen, a hol súlyosabb és nagyobb hatást kifejtő ágyúkat utak hiánya s a szállítás nehézsége miatt alkalmazni nem lehet. A második fajta ágyú, a melyet bemutatnak, az ugynevezett tábortárczak volt. Ennek abban áll legkiválóbb tulajdonsága, hogy a belőle kilőtt srappel vagy granát erősen ívelt pályát fut be a levegőben, s az ellenségnek a feje fölött robbanván széjjel, olyan csapatokban is pusztítást visz végbe, a melyek fedett helyen, földszancok

KROPATSCHEK TŰZÉRSÉGI FELÜGYELŐ BEMUTATJA A TÁBORTÁRCZOKAT. A DELEGÁCIÓ TAGJAI AZ ÖRKÉNYI LÖVÉSPRÓBÁKON.

A DELEGÁCIÓ TAGJAI ÖRKÉNYBEN.

mögött állanak. Az e fajta ágyúkat egy időben kiküszöbölték volt az összes hadseregekben, s kizárólag olyanokat alkalmaztak, melyekkel dírekte a célra lehetett löni. A Plevna birtokáért folyt küzdelemben azután kitűnt, hogy ezek semmit sem lehet elérni oly ellenséggel szemben, a mely sáncok mögött foglal állást. Totleben tábornok úgy találta, hogy egy egész orosz ágyútege egy nap alatt alig egy törököt tudott megölni Plevnánál. Ez az eredménytelenség okozta, hogy azután visszatértek a tarackokhoz, a melyek a legközelebb lefolyt orosz-japán háboruban fényesen be is igazolták a hozzájuk fűzött reményeket.

Örkényben olyan tarackkal történtek a próbák, a melyből előzőleg már 4200 lövést tettek, a nélkül, hogy az ágyú-cső belső hazuati ezáltal megkoptak volna. (Egyik képünk Schönaich hadügyminisztert mutatja, a mint e tarack csövébe tekint.) A célpontot olyan csapat képezte, mely 2400 lépésre állott földszánc mögött, úgy hogy az ágyútól nem lehetett az ellenséget látni, sőt még a földszáncot sem, mely mögött az ellenség meglapult. A célzás egy szögmérő készülék segítségével történt. Az egyes ellenséges katonákat deszkából készült bábuk jelképeztek. Az elrobbant lövegek darabjai át és átlukgatták ezeket a bábukat, sokat fel is döntöttek, (mint az egyik képünkön is látható) úgy, hogy megsemmisítő volt a hatás.

A legérdekesebb próbák az új gyorstüzelő visszafutó csövel ellátott ágyúból történtek. Ez az ágyú úgy van konstruálva, hogy lövés után csöve hátra rugódik ugyan, de aztán visszazalad eredeti helyére. Több lövést lehet tehát belőle tenni, a nélkül, hogy minden lövés után újra kellene beállítani és irányítani. Ez által igen gyorsan lehet löni egymás után. A tüzekek egy acél ernyő mögött (melyen csak egy kis nyílás van a célzásra) biztosítva vannak az ellenség puskagolyói ellen, ugyszólván a legnagyobb kényelemmel kezelhetik az ágyút. Egy kézmozdulat, s az ágyú meg van töltve és elsül. Gépies pontossággal megy az egész.

Ez ágyúból 4000 lépésnyi távra történtek a lövések nyit terepen álló ellenséges csapatok ellen. A tüzelés oly gyors volt, hogy 26 másodperc (tehát nem egészen fél perc) alatt kilencz lövést tett az ágyú. S a hatás még elemibb volt, mint a taracknál. Egész sorok feküdtek a földön, mindegyik bábuban néhány lyuk, melyeket a szét pattant granátok golyói és szilánkjai okoztak.

FIATAL ASSZONYNAK.

Menyasszony-állapot: — Mikor lehajolsz majd Csupa vágy, sejtelem; A bölcső fölébe, Menyecske-állapot: Onnan mosolyog rád Csupa tűz, szerelem; A boldogság képe; Tüzes szerelemből Annak leszesz hőse, Új nagy érzés támad: Annak leszesz rabja, Sejtelve egy büszkébb, Az t lesz a mennyország Szentebb boldogságnak. Földre szállt darabja.

Boldog vagy, áldott vagy. — Az a síró csöppség, Gyönyörködve nézlek: Meglásd, milyen édes, Ruháskát horgosít egy Vele bajlódásod Égi jövevénynek; Mily gyönyörűséges! Készöntve hajolnak Nem adná a gondját Feléd a virágok: Ezer mulatságot Üdvözlégy, üdvözlégy Azt a csöpp jószágot Asszonyok közt áldott... A kerek világért!

Minden hiúságod Lemondásra békül, — Boldogtalan lennél A kis bölcső nélkül; Dobogó sziveddel Velem együtt zenged: Csak egy boldogság van, A gyermek, a gyermek!...

Sajó Sándor.

MULTAK ÁRNYA.

Ne mosolyogj rám, szép leányka, Oly biztatón, oly édes-szeliden. Ne hitessz, hogy lelkem legszebb álma Benned tán valóságra válna, — Oh, ábrándítsd ki még jókor szívem... Ne mosolyogj rám, szép leányka, Oly biztatón, oly édes-szeliden.

Ha tán felébresztett szivedben Egy meleg rokonhangot bús dalom, Gondold: elhal vagy félve tovább, Mint virágos, dalos ligetben Az odátévedt kóbor favalom, Melynek hazája nagy kietlen Távolság van, a pusztá ugaron...

Én is csak úgy tévedtem hozzád A pusztáról, mely idegen nekem. Az én küzdelmes életem kemény sorsát — Hogy örök viharok sodorják — Te édes, félek, meg nem értheted. A te világot — virágország És álomélet a te életed.

E világot jobb, ha nem bántom, Szép álmaid, jobb, ha föl nem verem. Moradj te nekem is csak fehér álmod, S míg életem pusztaságát járom, Rajt olykor-olykor elmerengem, Mint vándor távol délibábon... És is édes gyönyör lesz énekem.

Már zsigbad, lásd, sebem sajtása, Kegyetlen multam már békén pihen, Mikor sárba hullt lelkem sok szép álma... Egy új családás tán halálra Sebezné az én nagyhívó szívem. Ne mosolyogj rám, szép leányka, Oly biztatón, oly édes-szeliden.

Lampérth Géza.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Nyomasztó hangulat támadt beléptével. Vontatottan indult meg a társalgás s minduntalan megakadt. A hölgyek himzéseik fölé hajoltak, Kopereczky pedig a családi képeket látszott nézegetni. A néma időközökben hangosan ketyegett a fal óra, mint egy szorongó szív. Hol a nagynéni, hol Vilma kéregett valami nagyon közömbös dolgot, a mire szórakozottan felelt Kopereczky; ügyetlen, elfogult volt, mint egy diák, mintha valami leszorítaná a nyelvét, miközben szeliden, reményteljesen függeszte szeméit Vilmára, mint a mesékben a kővé vált lovag, kit a csillaghomlokú királykisasszony egy varázsszava van hivatva megleveníteni.

A nagynéni a kos után tudakozódott.

— A kost tetszik kérdezni? Sajnos, nem akarják a vasúton felvenni kutya gyanánt, azért nem hordhatom magammal. Ilyenkor otthon legel a krapeczi kertemben.

— Zöld-e már maguknál a természet?

— Oh igen. A krapeczi kertemben már virágznak a barackfák és az orgona-bokrok.

A krapeczi kert jó themának ígérkezett. Elmondta, hogy újonnan rendezte az ősi parkot és renoválta a kastélyt. Gondolta magában, utat egyenget Vilmának, hogy minden szemérem nélkül elejthessen itt egy melegebb vagy jelentősebb czélzást, ha ugyan tartogat ilyet számára. De Vilma egy csöppet se látszott érdeklődni a krapeczi kastély munkálatai iránt, pedig tudhatja már az apjától, hogy azok az ő kedvéért folynak. Kopereczky elkomorodott. Legalább annyit kérdezhetett volna, hogy miért, kinek újítatja a kastélyt s ebből olyan szépen, illedelmesen következhetett volna a többi.

Nagy zavarában most már ő kezdett fölvetni themákat, idegesen nézegetve óráját.

— Nem mondta Pali bácsi, hogy mikor jön baha?

— Az a «mesterek»-től függ. Tudja, azoktól a mesterektől, a kik a tarokk végén még visszatartják az urakat.

— Ósmerem ezeket a mestereket.

— Biz azok épen olyan bizonytalanok, mint általában a magyar mestereberek.

— Akkor én talán be sem várom Pali bácsit. — Nyöszörgött elkeseredve.

— Minek siet, mikor olyan józún beszélgetünk? — jegyző meg csipősen Vilma.

Kopereczky felállt és elkezdte lassan felhúrogatni a keztyűit.

— Nem hagyott hátra az öreg úr valami nekem szóló üzenetet?

— Nem.

— Sem nem szólt önnek valamit fölölem?

Vilma ma minden gonoszságát előszedte a szerencsétlen báró megkínzásában.

— De igen. Megálljon csak. Mi is volt? Úgy tett, mintha elfelejtette volna. Ahá, tudom már. Azt mesélte nekem, hogy ön házasodik. Igaz?

— Nem hitte?

— Persze hogy nem. (Felbigyesztette ajkait, gúnyosan mosolygott, miközben három szemvesztő gödröske támadt szép arcán, egyik balról, másik jobbról, a harmadik, a legellenállhatatlanabb, az álla közepén.) Hogyan, ön, az állatok tanítványa? Hiszen ez nagy következtelenség lenne, az állatok nem választanak hitvestársat, hanem csak úgy élnek, a hogy jön.

— Vilma! Ejnye Vilma, — intette a nagynénje.

— Az nem áll, kérem, mert a gerliczének párja van, a papagály pedig örök szövetséget köt a himjével, — disputált Kopereczky. — A házasság alapon dolata kétségtelenül megtalálható az állatoknál.

— No hála Istennek, csak hogy ráakadt!

— Egyebet nem mondtott az uraatyja?

— Dehogyan nem. Azt is mondta, hogy engem akar feleségül venni.

Olyan közömbös, fáradt hangon, szinte fitymálva szolt, hogy Kopereczky hátgerinczén halálös hideg futott végig.

— És mit felelt? — motyogta tompán, szinte elhalón, s még a szeméit is behúnyta, mint egy halálra ítélt, a kit most mindjárt szíven lönek.

Vilma nagy figyelemmel igyekezett egy finom selyemszálát átbujtatni a tü fogán.

— Azt mondtam, — szolt lassan, vontatottan, miközben ásított egyet, — hogy hozzá-megyek.

— Vilma, édes Vilma! — kiálta Kopereczky elérékenyülten feléje rohanva. — Én vagyok a világ legboldogabb embere.

— No no no, azért csak ne tasztson fel! Ejnye Kopereczky! Eresszsen el! Maga szemtelen!

— Oh Vilma, Vilma! — lihegett lázasan. — Hát így szokás igent mondani?

Vilma az ölelés elő a nagynénje háta mögé menekült s onnan felelt fel, mint valami bástya mögül.

— Hát így szokás úri kisasszonyt megkérni?

— Bocssássa meg nekem, hiszen tudja, hogy én az állatok tanítványa vagyok.

Hiszen Vilma tudta is, de ő meg a Sacré coeur-ök tanítványa volt, a hol Anselma nővértől azt az aranytanácsot tanulta, hogy a ki gyalog van, az ne válogasson a hintókban, hanem üljön fel mindjárt az első kínálkozó járműre.

III.

Egy beszéd hatása.

Beavatott nyelvek így adják elő ennek a házasságnak az intim részleteit a burleszk komikum mártásában. De ha így volt is, nem lehet érte senkit megróni. Ki-ki úgy szerez feleséget vagy férjet, a hogy tud. Legalább már ez ne történéjk egyformán. A többi aztán ugyis chablon. A mézeshetek, a háborús esztendők, a válás, vagy az összetörődés.

A mi Kopereczky házasságát illeti, azt bizony se a Kopereczkyk nem irigyelték, se a Nosztyak. A Nosztyak azt állították, hogy Vilma külön szerencsét is tehetett volna; a Kopereczkyk pedig azt hajították egyre, hogy a senior-jelölt bolondot csinált, olyan leányt hozva a házhoz, a kinek nincs a rajta levő ruhán kívül egyebe.

Hát a nexus kutya?

Kopereczky maga is restellte, hogy neje nem

A TÁBORI TARACZKOK OKOZTA ROMBOLÁS.

kapott rendes kelengyét s nem győzte mentegeni a látogatók előtt ezt a dolgot.

— Magam kérem az apósomat, hogy ne legyen semmi lim-lomot. Nem fér ide be már egy bútor darab se. Ezeket az ősi székeket, szekrényeket pedig ki nem dobálom, még ha szinarany butorokat hoz is a Vilma. Nem én, becsületemre mondom.

Hát ez igaz lehet, de egy bútor darab mégis csak befért még (pedig nem volt ezüstből), egy bölcső, a mibe a golya egy év alatt egy kis Kopereczkyt hozott, a kit természetesen Izrael Izsák névre kereszteltek.

Ugyanaznap észrevette a halál, hogy a Kopereczkyk létszáman már semmit se ront, lenyisszantotta kaszájával a senior Kopereczkyt Meránban; este jött meg a távirat Krapeczre s most már nemcsak apa lett Krapecz ura, de egyszersmind gazdag főúr.

S minthogy a szerencse is csőtől szokott leszakadni, egy második táviratban Bontó vármegye főispánjának való kinevezését jelezték Budapestről.

Egész Trencsén lázba jött ez egymást követő hírekre, álmélokodott, irigyelt, élezéledött. Különösen az utolsó hír okozott nagyobb szenzációt. Gyereke 'iszen a többi trencsénmegyei embernek is születik, az se szokatlan, hogy valakije meghal, a kitől örökség nyílik, de hogy Trencsénből vegyenek kölcsön okos embert olyan híres megye fejének, mint Bontó, a hol statusférfiak, miniszterek teremnek, olyan még nem történt, mióta a világ áll.

— Hát ez az az elmaradt staffirung! Ehol van ni. No, most mondjátok már, hogy Kopereczkyné csak négy szoknyát hozott a házhoz és három hálóreklit!

Bolond a szerencse, ha egyszer nekiindul, garádiesokon jár. Ime, milyen szertelen most is! Gyereke születik Kopereczkynek, új költéség, de mindjárt leharog az Isten hozza egy nagy jóvedelmet a prágai senioratussal; a nagy vagonhoz már most nagy hivatal kell, itt van, kinevezik főispánnak, a főispánsághoz sok ész kell, majd meglássátok, meglesz. Hogy hol veszi, az Isten tudja, de meglesz valahogy, a mint meglett valahogy a többi járulék is.

Alig hogy átesett a keresztelésen s a tömérdek gratuláción, az új főispán Budapesten termett. Mintha friss vért öntenének az emberbe azzal a kinevezési okmányal. Csoda, hogy mennyire átalakítja az illetőt. Másképp lép, másképp beszél, másképp tartja a fejét. Valami

nagy ő most, úgy képzeli, hogy a föld is érzi, a hol a lábát ráteszi. Olyan körjelei vannak ennek, mint a tifusznak, hogy kodifikálni lehet őket.

Az új főispán átveszi a belügyminiszteriumban a kinevezési okmányt, tiszteleg a belügyminiszternél, a ki ellátja instruksziókkal, kivált az ilyen megyében, mint Bontó, a hol zavarok vannak és pánszláv mozgalmak készülődnek. Már mindjárt az előszobában kezdi a hatalom bűvös mákonyát fölcsinálni. A titkár csupa mosoly, csupa szívesség, az ügyes-bajos várakozó képviselők egymásnak suttogják: «Az új bontói főispán» s bosszús szemek vetnek rá, mert a képviselőket megelőzve mehet be a miniszterhez. Ő excellenciája «per tu» szólítja: «Új le kérek és gyűjts rá, beszéljük meg együtt a dolgokat».

Mikor a komoly és titkos részt rendbehozták, akkor egy pár meleg kérdést intéz hozzá a miniszter:

— Mikor szándékozol lemenni?

— Mikorra parancsolod?

— Minél előbb tartod meg az installációt, annál jobb. Reményem, leviszed a feleségedet is?

— Úgy szándékozem.

— Úgy-e, Noszty-leány?

— Az.

— No az ott aranyat ér... — Hát csak erély, barátom, erély és harmadszor is erély. Mihelyt egy kicsit megmelegszel, értesíts a viszonyokról, természetesen számjelekkel.

Ezzel aztán udvariasan kikíséri és az ajtónál hozzá teszi:

— De ne felejtsd magaddal vinni a kulcsot. Majd elküldetem a lakásodra. Hol vagy szállva?

— Az «Angol királynő»-nél, kegyelmes uram. Az új főispán most már elhagyta egy litografushoz és névjegyeket nyomtat: «Báró Kopereczky J. J. Bontó vármegye főispánja», aztán a távirádra szalad és egy sürgönyt meneszt a bontó megyei alispánhoz, melyben főispáni kinevezését tudatja és kéri, hogy minél rövidebb idő alatt a szükségesek megbeszélése végett keresse fel Budapesten az «Angol királynő»-ben.

A Koronaherceg-utczában találkozik a sógorral, Noszty Ferivel. Csinos ficzkó, vasalt nadrággal, villogó czilinderrel, szegfűvel a gomblyukban. Persze, nagy örömben tör ki:

— Ejnye de jó, hogy találkoztunk épen azon gondolkoztam, hogy kitől kérjek kölcsön hirtelenében ötven forintot?

LÖVÉS A HEGYI ÁGYUBÓL.

Kopereczky most az egyszer nem vág savanyú képet, átadja az ötvenest, de azt a megjegyzést még se hallgatja el: „Ámbár most nekem is sok kiadásom lesz.”

— Az ám, főispán lettél. Ebédek, pezsgő, reprezentálás. Kedves pozíció. Minden virág neked nyílik a megyében, minden fácskát te eszel meg s minden asszony a hálódba botlik. Ezt jól csinálta az öregem. Csak aztán rólam se feledkezz meg, sógor.

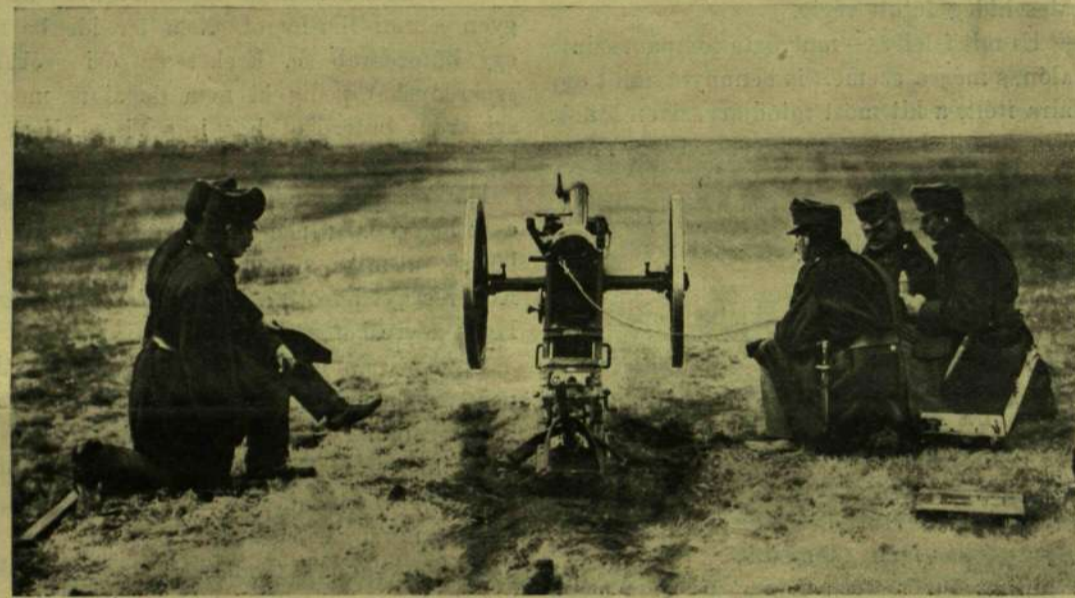
— Mit? Volna talán kedved magántitkárnak lenni?

— Pfüj! Nem szeretek én körmölni. Arra keress magadnak valami skribát, valami ügyes zsidó gyereket, a ki majd lapot is szerkeszt. Mert saját organumodnak kell lenni, a mit te sugalmazol.

— Ne beszélj!

— Az úgy van, kedves sógor. Hozzá tartozik a királyosdihoz. Kivált nemzetiségi megyében. A kormány szubvencziót ad a lapodnak, a lap azután működik. Te a közgyűléseken teszel nagy kirohanásokat a nemzetiségek ellen, ő a cikkekben; ha nincsen ok rá, találtak okot, a cikkek után a szerkesztő megvöröszerezve küldi fel a kormánynak, hogy lássa,

mennyire dolgoztok a magyar állameszme érdekében s addig-addig dolgoztok, míg egyszer

A HEGYI ÁGYU A LÖVÉS PILLANATÁBAN, A MINT UGRIK EGYET.

csak azon veszitek észre magatokat, hogy a hol azelőtt béke volt, most fenekestől felfordult minden. Hát erre én nem vagyok való, ahhoz

egy «buzgó» fiatalember kell. Hanem ha valami jót akarsz velem, szerezz nekem egy jó parthiet . . .

— Jó, majd hiradóssal leszek, ha valami érdemes falat akad. De addig is kísérj el a szabóhoz, diszmagyart megyek csináltatni. Nini, elfelejtetted már Velkovics Rozálit?

— Az csak akkor volt jó. Akkor még kevesebb adósságban úsztam. Most már nagyobb hal kell.

— Vigyázz, sógor, mert a czápáig találod fölvenni, az pedig nincs se a Tiszában, se a Dunában.

Ilyen vidám beszélgetés közt értek Grünbaum és Weinerhez, a hol mértéket vettek az új főispánról s onnan aztán a Birner-féle kereskedésbe nyitottak be pezsgőt rendelni a beiktatási lakomára. Ötven üveg francia és négyszázötven üveg magyar pezsgőre alkudtak meg.

— Hanem az etiquette legyen egyforma a palacszkokon, — rendelte a főispán. — Ért engem?

Nosztzy Feri helyeslőleg intett a fejével, míg Birner úr arcán széles mosoly terült el.

— Oh, hogyne! Nagyon is értem a méltó-

ságos urat. Méltóztassék benne megnyugodni, mind egyforma Moét Chandon vignettával lesz szállítva.

— Az ördögbe, Birner, — pattant fel Nosztzy megbotránkozva. — A sógorom nem úgy érti ezt, hanem megfordítva, hogy t. i. magyar vignetták legyenek a francia pezsgőkön is.

— A hogy parancsolni méltóztatik, — hajította meg magát Birner úr.

Kopereczky oldalba döfte a sógorát és tóra fordította a beszédét, mint mindig kritikus pillanatokban.

— Cso robis? Csi szí sza zblaznil? (Mit csinálsz? Megbolondultál?)

Hanem ott künn aztán felvilágosította Feri.

— Te bolondultál meg, sógorkám. Mert látod, ez a különbség. Egy tót úr úgy csal, a hogy te; egy magyar úr úgy csal, a hogy én. Ha a te intézkedésed sülné ki (pedig minden kisül), örökre lehetetlen volnál Bontóme gyében, de ha az én intézkedésem tudódik ki, hogy a francia pezsgőre tetetél magyar etiquettet, akkor mint bámulatraméltó gavallért és hazafit fognak ünnepelni s a mellett így is, úgy is ezéledat éred, hogy család őket, s hogy ti ingyenczek fent az asztalfőn francia pezsgőt fognak inni, míg az alsóbb rendbeliek a becsületes magyar gyártmányt kortyogtatják.

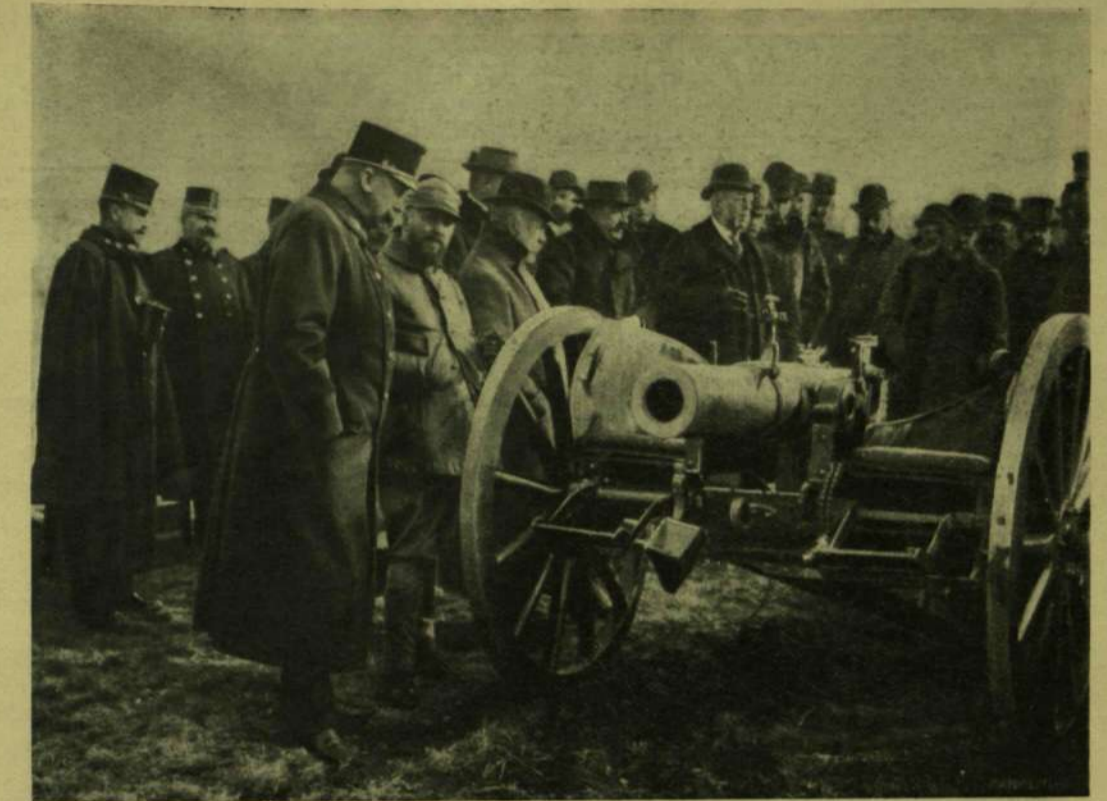
(Folytatása következik.)

A RÉGI KOMÁROM.

— Mikszáth Kálmánnak «Jókai Mór és kora» című most megjelent művéből.

Multságok, estélyek, bálók sűrűn estek Komárom városában. A gazdag polgárok, különösen a fa- és bűzakereskedők, kiknek nagy keresete volt, vetélkedtek azzal a néhány nemes kúriával, hol fény, pompa egyesült a bőséggel. E társaságokban ismerhette meg Móríc az ő nőalakjait. Azt a bizonyos két asszonyt, kik végig kísérik költői alkotásaiban. A démon-szerűt és a superlativusra emelt anygalt: Athaliát és Timeát. Megfordult mindenfelé, uszonnán kávézenikék között, máskor disznótoron quaterkázó öreg urak között, hol még a Napoleon-legenda képezte a beszéd tárgyát. Mert még akkor is friss volt. Akárhányan éltek még, a kiknek egy picizny életpezizódjuk bele volt némileg kapcsolva e világot verő drámába. Móríc látszólag únta magát, de valójában mégis figyelt és elraktározta a hallottakat. Az asszonyok pletykái, trics-tracsai, az öreg urak beszélgetései, hangulatai, kalandjai mind elő fognak jönni egy napon, miután egy csodálatos műhelyben felolvasztattak és új alakba lettek átöntve.

Móríc belevetve a társaságokba, még sem birt azokba beleolvadni. Csak látszatra volt ő ott, de lelkével a saját felhöiben tartózkodott.

SCHÖNAICH RÖZS HADÜGYMINISZTER A TÁBORI TARACSK ELŐTT.

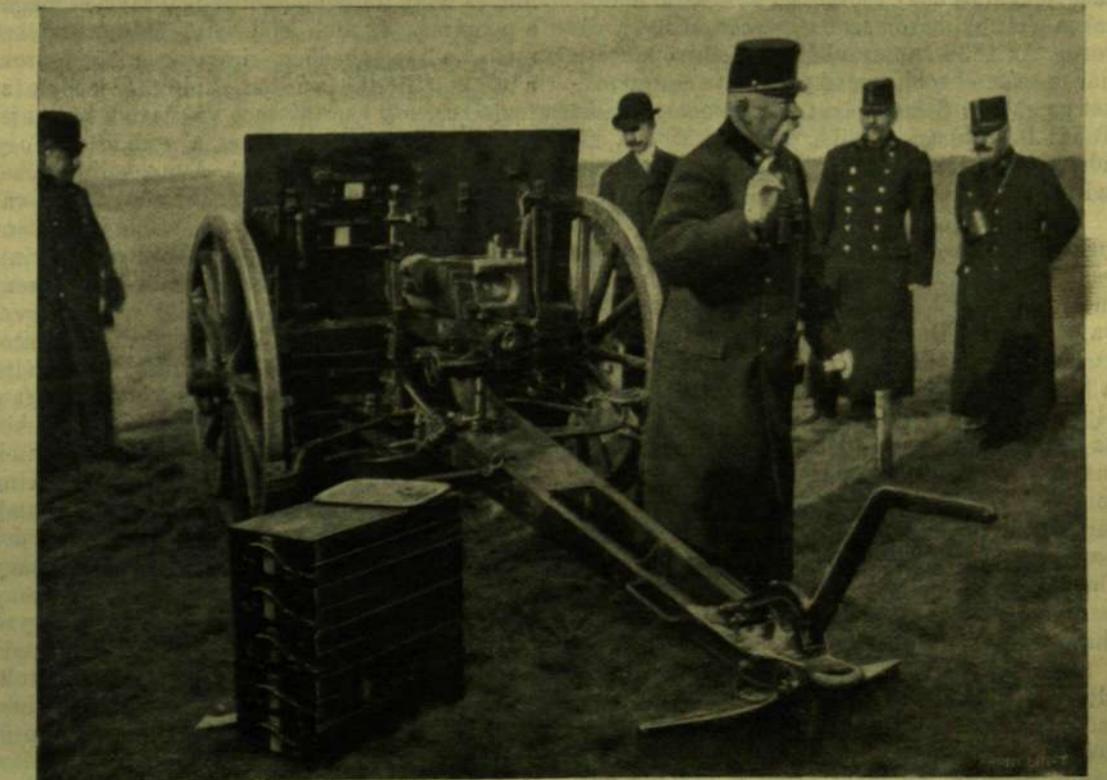

KROPATSCHEK TŰZÉRSÉGI FELÜGYELŐ BEMUTATJA A HEGYI-ÁGYUT.

Az azonban mint a sónál látjuk, bár a földdel voltaképpen nem érintkezett, mégis fölszitta annak nedveit. Az akkori komáromi élet képezte élményeinek alaptökéjét örökre. A «Kis királyok» az ottani vidéki nemességet juttatják eszünkbe, a Ghiczyeket, Pázmándyakat, Zámoryakat, Sárközyeket, a kik fizáncoló négyeseiken herobogtak a vásárok idején az «Arany Sas»-ba, hol aztán nagy cseréberre folyt a lovakra vagy nagy kártyajátékok estek az extrában. A megyeházán tartott bálókra behozták az asszonyaikat is s ilyenkor olyan volt Komárom, mint egy kis Páris. Sőt az a vidéki urak nélkül is. Jólétet, gazdagságot lehel, tej, méz csörgedezett minden szögletben. A kereskedelem élénksége, a keresetforrások különfélesége és bősége fényt és megalégedést hoztak be. Ezt pedig mind a Duna csinálta. A Duna a legolcsóbb közlekedési eszköz. A városok amerikai nagybácsija. Az adta a tömérdek pénzt és a roppant forgalmat, míg aztán jött a vasút, a gőszörnyeteg, a gyorsabb közlekedési eszköz, mely a folyamok melletti városok kizárólagos uralmát megrontja; de ez a szörny még a Stephenson agyában pihent, mikor a komáromi vagyonok szereztettek, és már akkora el is fognak költetni, mire fülbántó füttye felhangzik a magyar mezőkön. Addig csak légy vig, tulipántos ládák városa!

A várost még akkor nem öveztek vasgyűrűként bástyák és sáncok. Nyílt volt a Csallóköz felől, terjeszkedhetett. A Vágduna partján óriási

fakereskedések virágoztak. A győri Dunát el-lepték a gabonaszállító hajók. Ezeket helyi «superok» készítették, s egész Zimonyig hordták a komáromi ipartermékeket, melyek nagy része Szerbiába vándorolt. A halászkok óriási vizákat fogtak és szállították Pozsonyba, sőt Bécsbe is. A borkereskedést a közel fekvő nesz-mélyi szőlők élénkítették. Azonfelül mindenféle iparos bőségben volt, túl a város igényeinek kielégítésén. Még gombkötő-mester is nyoloz volt, pedig a magyar vagy általában a zsinóros ruha nem volt közviselés, csak a kálvinistáknál. Szolgálaton kívül még a katonatisztek is polgári ruhában jártak, czilinderben, hosszú kabátban s a közkatonák elszegődhetek némely napokon magánházakhoz napszámba. Az aranyművesek híresei voltak. Hát még a komáromi fehér cipők! Nagy garmadáknak álltak a Dumcsa-ház előtt, mindenik mellett egy-egy jól táplált kofa ülén, fejükön hosszas, lapos tetejű kontyukat letakaró szalmakalapokkal, melyek a francia forradalom közelségére emlékeztettek. A régebbi czéhszervek, mikor minden komáromi mester másforma ruhában járt, nyomai még megvoltak, úgy hogy minden utcái alakot meg lehetett különböztetni, ez csapó, az varga, emez

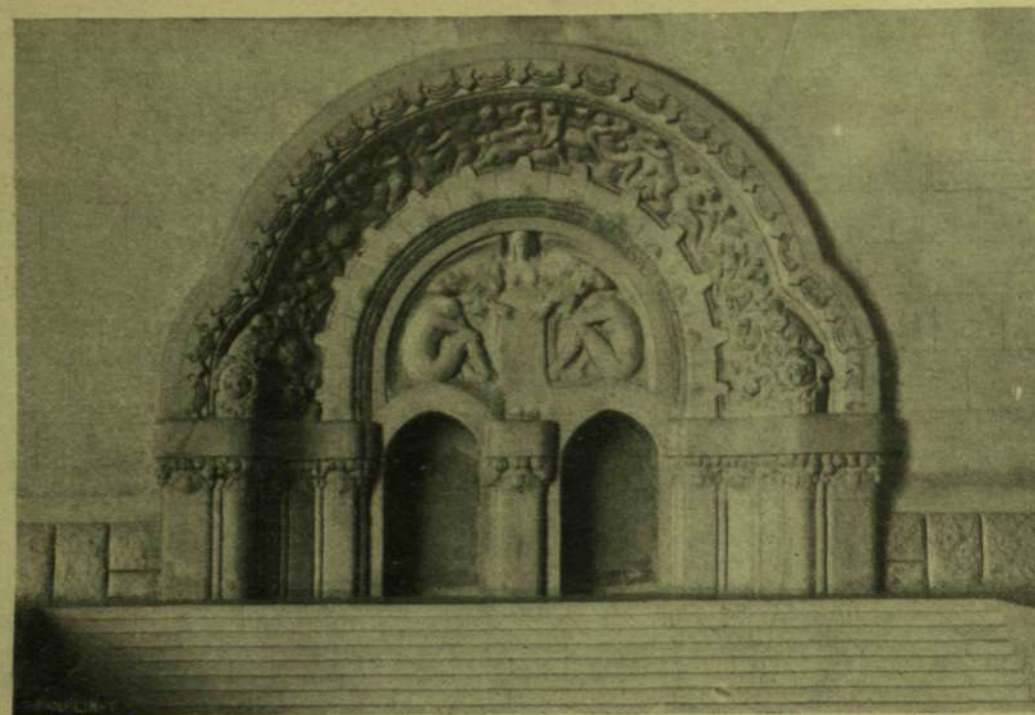
KROPATSCHEK TŰZÉRSÉGI FELÜGYELŐ AZ ÚJ GYORSTŰZELŐ-ÁGYUBÓL MAGYARÁZ. (Az ágyu csőve egy acél ernyőn nyúlik át, mely megvédi a tüzéret az elleneség pukszölygőtől.)

A DELEGÁCIÓ TAGJAI AZ ÖRKÉNYI LÖVÉSPRÓBÁKON. — Balogh Rozsó fényképel.

HEGYI ÁGYU LÓHÁTRA PODGYÁSZOLVA.

A DELEGÁCIÓ TAGJAI AZ ÖRKÉNYI LÖVÉSPRÓBÁKON. — Balogh Rozsó fényképel.

POGÁNY MÓRICZ KREMATÓRIUM-TERVÉNEK KAPUZATA.

ciszmadia, szabó vagy mézeskalácsos. Mesteremberektől pedig hemzsegett az egész Komárom, úgy hogy a külföldi vándorló legények rendszeresen betértek ide, mert a mesterséghez és a tanulmányúthoz szinte hozzátartozott Komáromban is megfordulni.

A nagy jólétet a nagyarányú költségek mutatták. Majd minden jobb módú családnak kertje volt a szigeten, gyümölcsösökkel, lúgokkal filagoriákkal, nyáron ide költözött az élet, egymást látogatták, kártyáztak, borozgattak apró kompániákra töredezők. Majd minden kertből a madárfütty mellett vidám társaságok nevése csengett ki. A katonatisztek Komáromot tekintették Eldorádónak, szép asszonyok városának. Boldog volt, a kit ide áthelyeztek báró Bakonyi várparancsnok keze alá, mert ha csak egy kicsit életre való volt hadnagy vagy főhadnagy uram, itt ugyan nem kélhetett kosztra, soha ki nem fogvány az ebédre, vacsorára és uzsonnára való meghívásokból.

Telen bent a falak közt bugyborékolta a pazarlásig menő őrü jólét. Kivált farsangon át az egész város dőzsölt, mulatott. Havas időben nagy divat volt a szánkázás, a mi ünnepélyesen ment. A czifrábnál czifrább szánok a nagy piaczon gyülekeztek délután, gazdag prémekebe öltözött hölgyekkel a hátsó üléseken, elől az udvarlók, s mikor együtt volt a társaság, megindultak a csengetyűs lovak fantasztikus takarókkal és nagy csörgéssel-bongással sikolttak a szánok háromszor-négyszer körbe a városban. Az 1838-ban szánkázásra felhívó köríven háromszázal több család jelentette csatlakozását az akkor 18 ezer lelket számláló városban.* Tehát háromszázal több őrü fogat. Ez a kis adat szinte bőségebb a krónikák tarka-barka színeinél.

Este rendszeren vagy hál volt az «Arany Sas» nagytermében (a megyeház fényes termében csak a megyebalok tartattak), vagy estély valamely magánembertől, özevgy Szabóné házában vagy a gazdag Domonkos Jánosnéánál (az «Arany ember» sógorasszonyánál) a Szombati-utczában, a hova a katonatisztek és megyei nagy urak is eljártak. Gyönyörű három lánya volt, kik közül az egyiket, Lidit, Pázmány Dénes vette el, a másikat (a Jókai tengerszemű hölgyét) Zámory, míg ellenben a harmadik egy Bossányihoz ment férjhez. A tündérszépű lányok csak három emberrel lehettek, de a lányokon kívül volt a Domonkosné pénzéjében csupán tokaji asztalban 32 ezer palack, azokból minden vendég ihatott.

De ezenkívül is volt elég hely, hol tárva-nyitva állt az ajtó és a hol egész nap füstölgött a kény. Tajnyak, Budayék, Beóthyék adtak kedélyes lakomákat. A vidám juxcsináló Szarka János urannál egymást érték a dáridók, melyekre eljöttek némelyek a pesti írók is. Különösen a püpos és szellemes Petricsevich Horváth

Lázár báró szeretett felrándulni ez estélyekre. Egyszer magával hozta a bibiresókos, rezes orru, vörös arcu Vas Gerebent, a kire a bemutatásnál azt mondta Szarka uram: «Soha se láttam még vörös rézből vas gerebent», mire megfelelt Vas Gereben: «En se vörös begyű szarkát.» (A nyalkán öltözködő Szarka éppen vörös mellyent viselt.)

Ebben a levegőben, ebben a meglehetősen élvélhahászó, könnyűvértű társaságban forgott a tizenhat éves Jókai, vagy legalább itt kellett volna forognia. De mindenesetre erről hallott beszélni, mert ebben termettek a város eseményei, minthogy ez állt felül, ez adta a divatot. A szép Domonkos-kisasszonyok voltak a központ, körülök keringtek a kisebbek, mint a muzsinczák a lámpások körül, s ezekről beszélgettek a legkisebbek.

De hézagossá volt a vázlat a Jókai friss tekintete előtt elvonuló városról, ha szellemi életéről nem említenék egyet-mást.

Már megalakult a kaszinó tíz pengő forint tagsági díjjal. Ennek összehozásában nagy része volt annak idején, 1836-ban október 1-én, az istenben boldogult Jókai Józsefnek. Első elnökének különben Kürtly Lajos s első pénztárnokának Fiók Károly van említve.

Sehol az országban nem volt olyan exclusiv társas élet, mint Komáromban. A nemesség még a házaira is kiiratta a «Salva Guardia»-t a kapu fölé és nagy föltüvalkodottsággal zárta el magát a polgárság és mob elől, csak katonatisztekkel méltatva leereszkedően érintkezésre. A polgárok, a mint említettük, szintén elkülönözték egymást foglalkozások szerint még ruházatkódás által is, a világról se tűrte volna el a gombokötő, hogy öt például szabónak nézzék. A megyei tisztviselők, mint valami felsőbb lények tüntek fel a városiak mellett, míg végre a kaszinóban történt az első lépés a közönségnek műveltség szerinti csoportosítására. S e kaszinó valóban már mindjárt az első években virágzik. Költségvetése előttem fekszik. Könyvekre 250 forintot fordított 1838-ban, folyóiratokra 840 váltó forintot. Minden magyar nyomtatvány járt s minden magyar könyv megvétetett. Érdekes tudni, hogy a külföldi lapok és folyóiratok közül a Wiener Zeitung, Beobachter, Allgemeine Zeitung, Wiener Theater-Zeitung, Das Ausland, Blätter aus der Gegenwart és Bibliothek der Neuesten Weltkunde voltak szétrakva a nagy zöld asztalon, melyeknek nagy részét bizony csak Ghiczey Kálmán, a fiatal művelt főjegyző és Beóthy Zsigmond olvasták. Az utóbbinak, ki már akkor az Athenaeum munkatársa volt, köszönhető a kaszinó bizonyos irodalmi színeze, művelő és nemesítő iránya, valamint aránylag előkelő levegője.

A társalgó szobában is ok ketten vitték a szót. Különösen Ghiczey volt nagy orakulum a megyei eseményekben, melyek többé-kevésbé bele voltak kapcsolva az országosokba. Gyakran ujságot egyet-mást a megye területén vagy a

szomszéd megyékben garázdálkodó rablókról, Sobriáról, Miláit Ferkoról és Papp Andorról, kik akkoriban hánytak fityvet a vármegyének. Érdekes kalandok és hajmeresztő betyárságok majd mindennap történtek s innen szivárogtak ki a lakosság közé. Móricz mohón nyelte e színes történeteket, melyek a közelben történvén, apródonként, mint a napi élet tartozékai, erős mértékben befolyásolták buja természetű képzelőtehetségét.

Sőt, hogy egészen teljes legyen a kép, még irodalmi élet is volt a városban, melyet «a szép leányok kertjének» nevezett az 1839-ben három napon át itt időző Mária Anna királynő, kinek férje V. Ferdinánd, a bámulat kifejezésével adózott egykor annak a csodaszép hölgynek, kiról az «Arany ember» legendája szól. De ez irodalmi élet alatt nem azokat a «Hozzá» írt verszeteket gondoljuk, melyeket a nagy diákok fabrikáltak a szép backfischekhez, sem azt nem veszszük annak, hogy Petricsevich Horváth Lázár elrándult némelykor Pestről egy-egy estélyre és azt leírta a «Honderű»-ben, vagy hogy egy-két hetet koronként itt a szüleinél töltött Tóth Lőrincz, kinek stréberi hajlamait érdemeinél egy jó mondással maradandóbbá tette Deák Ferencz, megjegyezvén: «Ha egész Magyarország csak két darab kenyér lenne, abból másfél a Lenczei volna.» Bizonyos szellemi és némileg irodalmi központot egy bájos lány teremtett maga körül: Weinmüller Francziska, a ki apjától Weinmüller Bálintól nyomdát örökölt és a «Komáromi Kalendárium»-ot. Ez az igénytelen naptár, mely már akkor is több volt száz évesnél s melyet őt garasért árultak a ponyvákön és könyvtököknél, szinte hercegi jövedelmet jelentett, mert a naptárt több száz ezer példányban nyomták, folyton egész éven át nyomták és mégsem bírták kielégíteni az egész országra szóló szükségletet. Annára eltalálta adomáival, rigmusáival, jövendőmondásaival a nép szája ízét, hogy a nép vakon hitt a «Komáromi Kalendárium»-ban s alig várta évről-évre.

A legkelendőbb szellemi termék lévén az országban, a szép és fényűző Weinmüller Francziska költséges háztartást vihett. Párisból hozatta ruháit, még keztűit is. Számos kértől rendre kikosarazta, úgy élt, mint egykor a híres Róser Borbála Selmezen, élvette örököknek, házánál leginkább férfiak gyűjtött össze.* Ezek közt különösen a csinós, formás Czuczor Gergely benőzés pap és híres költő birta kegyeit, a miről szívesen sottogtak a városban. Czuczor akkor a gimnázium tanára volt Komáromban, de már szoros összeköttetésben állt a pesti irodalmi körökkel. Barátait, a fiatal írókat, ha lejöttek, a szép Francziskához vitte, hol, miután a kalendárium szerkesztését is elvállalta és paprikás verseivel népszerűségeit hatványozta, házigazda módjára viselkedett. Ez volt Komáromban az olymposi berek. Színészek minden évben voltak és az «Arany Sas»-ban játszottak, de farsang elején el kellett távoznok, mert a terem a bálozó közönségnek volt fenntartva. Megyeri, Lendvai, Dérynek fordultak itt meg abban az időben, mikor Jókai a retorikát és a poeziát tanulta. Minden előadászon ott lehetett látni Vályekkel az első padok egyikében. Maga Jókayné ura halála óta e fajta vigasságból ki nem vette részét.

Nem csak a Czuczort látogató írók, hanem a neves színészek is állandó vendégei voltak Francziskának. S e selyemmel, bársonnyal borított és szépen kivilágított termekben valami másról folyt a szó esténként, mint egyebet. A «Fekete Sas»-ból, kávéházakból, a kis kormakból duhaj zene hangzott, (mert termédek cigánybánda volt a városban). A fakereskedők, gabonakereskedők otthon számoltak kréatál az asztalon, már t. i. azok, a kik nem kártyáztak valahol a «Csókában» vagy a «Mayer-kávéház»-ban. A szerelmes párok az «Angliában» sétál-gattak (ha holdvilágos este volt). A megyeházi urak csibukoztak és vadászatokról, lovakkól, agarakról vagy követválasztásokról beszélgettek. A fiatalság mulatott névnapon, szüreten vagy

* Weinmüller Francziskát később mégis hálózába kerítette egy Bárány nevű érekeujvári kereskedő, feleségül vette, minden vagyonát eltökézte, úgy hogy Szinnyi József még látta őt az 50-es években Pesten, az Erzsébet-téren, kis tászkával ülve egy padon, várva az arra sétáló Czuczort, ki rendszeren alamiznát adott neki.

kukoricafosztáson (mert ebben a Komáromban minden elég nagy jözezim a lakmározásra). A buzgó kalvinistákól, kik majdnem felét képezik a lakosságnak, néhányan télen zsolttárokat énekeltek; de itt ezen a kis helyen, mely talán nem is egészen tiszta hely, ki-gyuladt a szent tűz, a kor nagy kérdései kerülnek szőnyegre. Azokat mozgatják, hánytorgatják, mert a lelkükben viselik. Sejtelmek, látományok, remények, politika és irodalom. Az eszmék elvannak vetve. Már suhog is a vetés, de hogy a kalászeit hányja, attól még messze van. Egy nagy új szabad Magyarország táru ki előttük, egy edesen zengő anyai nyelv és literatúra, melynek olyan nagyjai vannak, a kiket az idegen népek is megcsodálnak...

Cseng a pohár, isznak is erre a bohóságra. És innen nem messze, a ház-fedeletet véve toronyirányban, csak néhány ölynyire, egy még nem egészen barna fedél alatt, halavány méceses fénye mellett, szorgalmasan görnyed iróasztalánál, thékája fölé hajolva készíti holnapi rajzpenzumát egy szőke diák.

POGÁNY MÓRICZ KREMATÓRIUM TERVE.

Időnként újra meg újra fölmerül nálunk is a halotthamvasztás kérdése, de hogy valami nagy és gyors haladást tett volna, arról alig lehet szó. A hivatalos fórumok húzódoznak a dologtól a velejáró többféle nehézségek miatt, a társadalom nagy tömegei pedig nem igen mozdulnak meg érdekében, mert nem érzik közvetlenül a szükségét. A mi társadalmi mozgalom időnként megindul, szűkebb körben marad. Valami nagy hullámokat annak az új egyesületnek az alakulása és munkássága sem keltett, a mely újabban alakult; sem a kormánytól, melyhez fordult, nem sikerült kedve szerint való ígéretet kieszközölni, sem a közönség szélesebb rétegeit megnyerni az eszme érdekében. A mi társadalmunknak annyi sürgős és nagy életkérdése vár elintézésre, hogy alig ért most rá azzal foglalkozni, czélszerű-e a halott-égetés meghonosítása, vagy sem. Egy jól és kitaróan vezetett agitációs tehetne valamit ez ügyben, ez azonban eddig még várat magára.

Csak egy ember izgat már évek óta szívósan, lelkesen egy krematórium felállítására: Pogány Mórícz fiatal építész. Nem újságcikkkel és röpiratokkal, hanem építészeti tervekkel. Mintegy öt év előtt feltűnt a Mérnök és építész-egylet pályázatán egy krematórium-tervvel, munkáját kiállította a Műcsarnokban (akkor mi is foglalkoztunk vele) s azóta évről-évre megjelenik, folyton furva-faragva, javítgatva és tökéletesítve eredeti tervén, a műkiállításokon. Krematóriumának nagy gipszmintája most is ott van a Műcsarnok téli kiállításán, az építésznek számára fentartott teremben s már csak alakjának sajátságossága s a rendeltetéséhez fűződő képzetek miatt is az építész-munkák közt a legnagyobb feltűnést kelti.

A nagy arányú gipszmintha, melyet mai számunkban láthat az olvasó, a tervezett krematórium főhomlokzatát mutatja be. A kapuzat két hatalmas pylon szilbuettségben záródik, a magyar «bolyha-kemence» stílusában szerkesztett kupolával befűdve.

A kupola körül szimbolikus alakok fonnak füzereket, megkoszorúzzák az urnákat. Lent hatalmas lépészet vezet fel a krematórium kapujához, melynek két oldalán urnákat ölelő géniusok — a kegyelet jelképei — látszanak a fák lombjai között. A bejárat maga hatalmas hármás román ivetű boltzat, melynek egész szélességében lefejtten elvonul az emberi élet. Kezdve a legrimitívebb emberi formáktól, az emberi formák legképzesebbjéig: a milói Vénuszról — míg lassanként visszamerül az ember — «a semmiből a semmibe».

A bejáratu kapu fölött van az Isten anygala, mely a paradicsombu visszafogadja Ádám és Éva képében az emberiséget. A kapu fölött két felírás van, balfelől: «Születünk, szeretünk, szenvedünk»; jobbfelől: «Lelkünkét vedd oltalmadba — Isten».

POGÁNY MÓRICZ KREMATÓRIUM-TERVÉNEK MINTÁJA.

A SZENT ISTVÁN-BAZILIKA ALAPÍTÁSA ÉS A RÉGI PEST TEMPLOMAI.

Több mint száz év forgott le azóta, mióta a lipótvárosi bazilika fölépítése elhatározottat. A mikor az eszme először megszületett az 1790-es évek elején, a XVIII. századkori Pest még csecsemő-korát élte s alig gondolhatott még egy a legfejlettebb művelést is kielégítő fényes, monumentális székesegyházra.

A mai Belvárosban állott már mind a hat, ma is létező templom: a parokhiális vagyis plebánia-templom, Szűz Mária mennybemene-teléről nevezve el, egy lelkészszel és két káplánal, s a Szentháromság testvérülettel; a Ferencz-rendiek mai temploma, Alcantarai Szent Ferencznek ajánlva, a cordigerák harmadik rendje testvérületével, melynek tagjai ma is a kötel-övel temetkeznek, s egy kolostorral; a Pálosoké (most egyetemi templom), Szűz Mária születéséről, mely azonban egy ideig az építkezés miatt zárva volt, a Krisztus öt sebérl nevezett testvérülettel s azzal a rezidenciával, melyben ez idő szerint a kir. zálogház van elhelyezve. Továbbá a mai Angol szűzek, akkor a Dominikánusok temploma, védszentje Mihály őrangyal, testvérülete pedig a szent Rózsafüzér, melyet a Dominikánusok rendje eltörlése után a Pálosok vettek birtokukba, a míg saját templomukban az építkezések folytak; végre a calanzai Szent Józsefnek ajánlott s ma már beépített kis piarista-templom, az iskolai ifjúság testvérületével, s a Szent Annáról nevezett szervitáké, a Szűz hét fájdalma testvérületével.

Mind ezek nagyrészt mai alakjukban álltak fenn s teljesen kielégítették az akkor még kicsiny Pest hívó közönségének lelki szükségleteit. Csak mikor a város határai mindinkább terjedni kezdetek s az Alsó- és Felső-külváros (1786-tól József- és Terézváros) majeros népe a közjük települt mesteremberek által jelentékenyen felszaporodott, akkor tették le alapjait ugyanegy évben, 1777-ben a mai Terézvárosi templomnak, melyet a Boldogságos Szűznek szenteltek, egy lelkészszel és két káplánal, s a szintén a Szűz Máriának szentelt Józsefvárosi parokhiális templomnak. egy lelkészszel és két

káplánal. Egy ez időtájt megejtett összeírás szerint a Józsefváros akkor 4386 lelket számlált, ebből katolikus pár 1075, bérmáló korban volt 3086, nem bérmáló korban 1300. Protestánsnak, zsidónak, ó-hitűnek nyoma sem volt az egész városrészben, ellenben itt tartózkodott tömegesen a cigányosság.

Azonkívül nyilvános kápolna is sok volt a régi Pesten, és pedig azzal a középkori felfogásban gyökerező kiváltsággal felruházva, mely a hozzá menekülő gonosztevőknek immunitást biztosított. Ilyen volt a Váci-kapun kívül álló Meg-váltó kápolna, közel hozzá a Boldogságos Szűz, nem messze ezektől, a régi Sőház mellett a Nepomuki Szent János kápolna, a Kecs-keméti-kapun kívül a Tizennégy segítő szent-ről (Sacellum 14 Auxiliatorum) elnevezett s már a XVIII. század végén használatból kivont halottas kápolna, köznnyelven a «Schneider-ká-pelle» — mind a Belvárosban; a Józsefvárosban pedig a Rókus kápolna, előtte nagy posványos térséggel, a melyben sertések hempergözték, a Segítő (Auxiliatrix) Szűzről elnevezett s a Lapidicinában (a mai Kőfaragó-utca) fekvő kápolna, a Rákosmezőn Nepomuki Szent János kápolnája, Sándor báró diszes magánkápolnája, végre a Krisztus sírjáról nevezett és a Kálvária kápolna a hozzá tartozó temetővel.

Mélyen és bensőségesen vallásos jellege volt tehát a XVIII. századkori Pest építkezésének, a mint ez nem is lehetett másképp egy oly lakosság naiv és gyermekételetszemlélete mellett, a mely nagyobbrészt a német protestáns államok területéről betelepített hithű katolikus polgárok és kézművesek sorából alakult. A mellett a gazdag rendek a Belváros területének jókora részét bírták. A piaristáké volt az egész felső Dunapart, az 1790-ben épült görög templomtól a mai Eski-térig, a gazdag Pálosoké a mai Szerb-, Papnövelde- és Zöldfa-utca, a Kecskeméti-ház helyén állt városi kórházig.

A Lipótváros még nem létezett. Pest városa előbb a Hatvani- és Kecskeméti-kapu közötti, bástyan kívüli telketek bocsátotta nyilvános árverés alá 1778-ban, négyszögölenként 3 frt 9 krajval, három évi kamatmentességgel, úgy hogy ez idő után a vételár hátralékos két-

* Szinnyi József «Timár-ház» cz. fejegyzése.

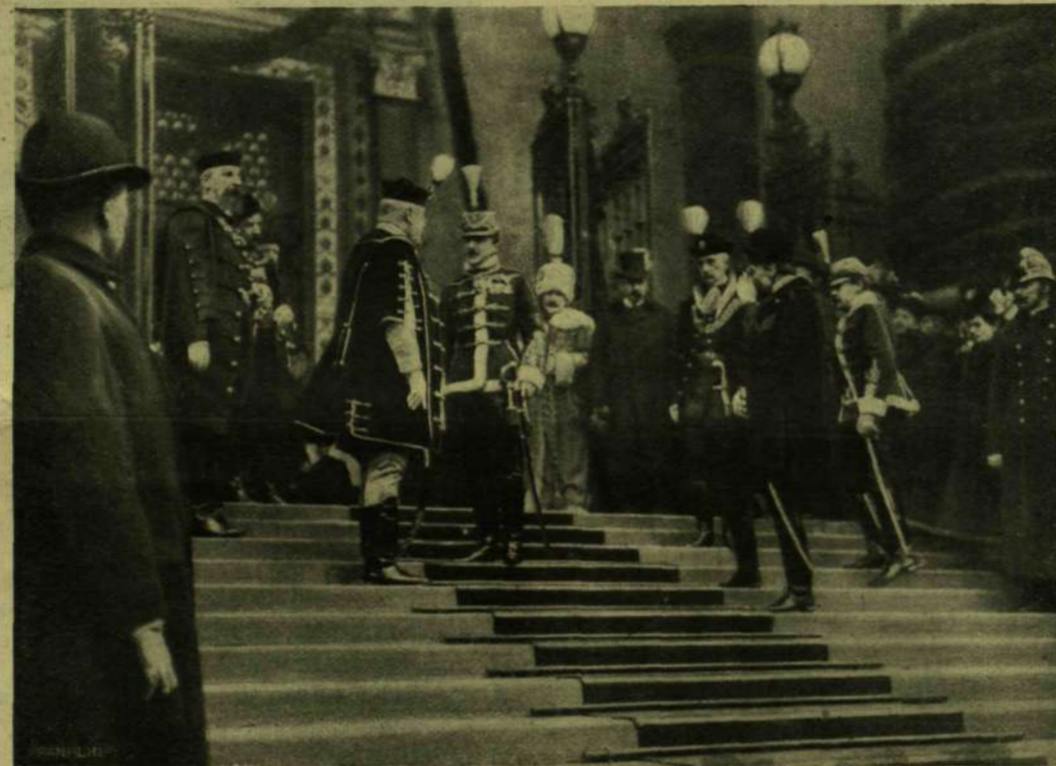

BÁRÓ HORNIG PÜSPÖK MEGÉRKEZÉSE A TEMPLOMBA.

harmad összege a város részére 6% kamatot hozzon. Csak nyolcz évvel később, 1786 április 29-ikén tette szükségessé a város mind nagyobb arányú terjeszkedése, hogy az úgynevezett *Neue Öffnung* előtti telkek is elárvereztessenek, még pedig ezúttal már vagy készpénzfizetés ellenében, vagy pedig oly módon, hogy a tőke tíz év alatt 5% mellett törlesztessék s a vevő az építkezést egy éven belül föltétlenül megkezdje, viszont a Belvárost övező fal a város birtokában maradjon, de szükség esetén át lehessen ideiglenesen törni.

Nemsokára (1791-ben) a város hasonló feltételek mellett, mint fentebb, a pesti ácsoknak bocsátott rendelkezésére műhelytelepeket az Újváros Duna-felöli részén. Így jutottak *Fessel, Spiegel, Hacker, Kartner*, stb. olcsón nagy területekhez, természetesen a feltöltés kötelezettsége mellett. De még a század utolsó éveiben is az egész Újvárost határoló Váci-körút környéke, kezdve a Dobány utetzától és Granátos-palotától a Hacker-házig és a mai Bazilika helyéig, beleértve az akkori postahivatalt és *Aranyzita*-fogadót, merő pocsolya. Csak 1797-ben épült ki az *Orczy-ház*, az *Angol királyhoz* címzett első nagyobb kávéházával.

Maga a Bazilika környéke azonban még ekkor is puszta és vadon volt, a mit bizonyít az is, hogy ide helyezte ki a város a *Schmaleggerné* vállalkozása folytán alapított hecz-árénát, vagy a mint akkori magyarsággal nevez-

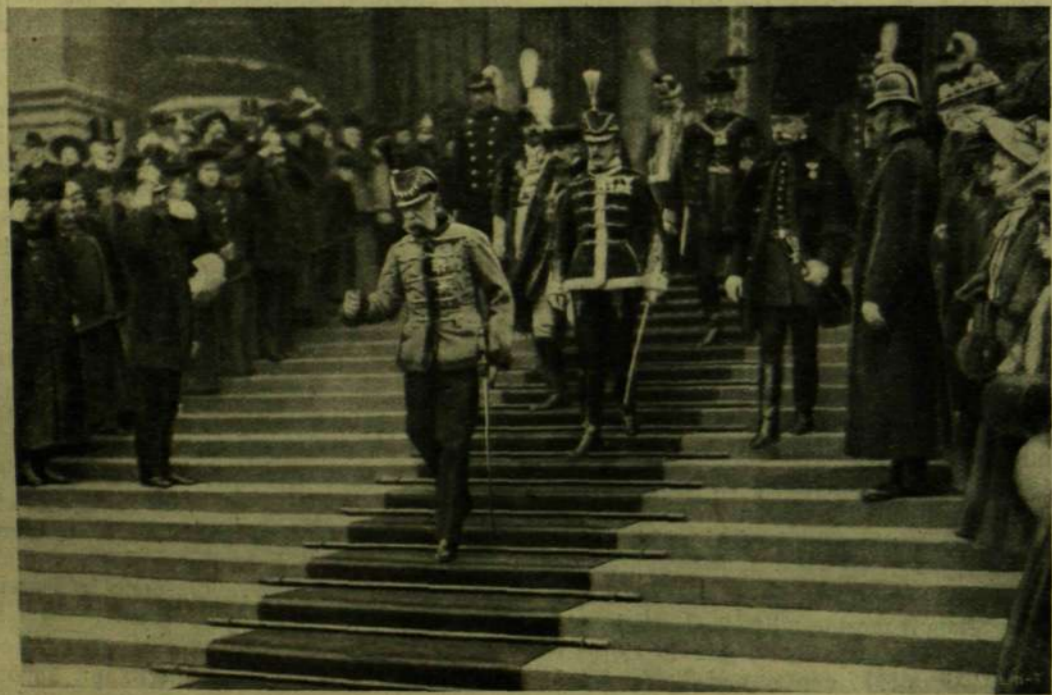

JÓZSEF FŐHERCEG A KORMÁNY TAGJAIVAL VÁRJA A KIRÁLYT.

Most már az udvari kamarának sem volt az ellen kifogása, hogy az új templom a volt amphitheatrum helyén épüljön, pénzt azonban nem adhatott s így ismét el kellett halasztani a templom építését boldogabb időkre s beérték azzal, hogy egyelőre ideiglenes templomot állítsanak, megfelelő paplakkal és iskolával. Az e tárgyban kidolgozott tervek megnyervén a legfelsőbb jóváhagyást, azok alapján *Zillerbarth* János építész 1817 februárjában hozzá is fogott az építéshez, s még azon év június 14. napján fel is szentelték az új templomot.

De ugyanakkor a végleges templom felépítésére is szüles körben megindultak a gyűjtések s annak terve elkészítésével a tanács előbb *Hild* Józsefet, majd annak 1867-ben bekövetkezett halála után *Ybl* Miklóst bizta meg. Hozzájárult az építkezések siettetéséhez, hogy Pest városának *Hentzi* által történt bombázata idején az ideiglenes templom földig égett.

A bazilika további sorsa még élénk emlékezetben van. Tudjuk, hogy a kupola 1868 január 22-én, mikor már 600.000 frt volt beépítve, nagy robajjal összeomlott. A munkásokat újra kellett kezdeni, s ez alkalommal *Ybl* a tervekben lényeges módosításokat eszközölt. De ő sem fejezhette be a nagy művet, 1891-ben bekövetkezett halálával helyet engedett *Kausernek*, a ki most, 15 év múlva teljesen készen bocsátja át a monumentális alkotást a főváros, mint kegyuraság gondozásába.

A KIRÁLY TÁVOZIK A TEMPLOMBÓL.

A SZENT ISTVÁN-TEMPLOM ZÁRÓKÖVÉNEK LETÉTELE.

A HÉTRŐL.

A népipari vásár. Az a gyönyörű vásár, a melyet előkelő magyar uriaszonyok a régi börze helyiségeiben rendeztek, a maga nemében példátlanul érdekes dolog, mert a világon semmi se lehet olyan érdekes, mint egy egész nép talentumának a megnyilatkozása. Már pedig ez a vásár szemléltető előadása, tárlata vagy kiállítása a magyar nép dolgos talentumának, ügyességének és izlésének. Annak a megfoghatatlan és testileg nem ábrázolható hatalmas organizmusnak, a melyet a nemzet egyéniségének vagy nemzeti géniuszának szoktunk nevezni vannak különböző fajtája megnyilatkozásai; ünnepi megnyilatkozásai a nagy emberek, nagy elmék, nagy poéták, nagy tudósok, nagy művészek, nagy politikusok, nagy hadvezérek. Ezek mutatják a nemzeti egyéniség képességeinek legnagyobb termékeit, legnagyobb ma-

teremtett ez az akció az ilyen bazárok üzleti sikerének a stílusában is. Ezt a sikert más alkalommal úgy érték el, hogy az irgalom nevében — kifosztották a vevőket. Fosztogatás van most is, de — megfordítva. A vevő kedv fosztja ki a sátrakat, mert a sok gyönyörű holmit olyan olcsón adják, a milyen olcsón csak az a kereskedő árulhat, a ki a maga számára nem szed hasznot. Itt minden haszon a termelőé és a vevőé, az eladóé csak az öröm, hogy jót tehetett. Ez a magyarázata a népipari vásár óriás sikerének, a mely akkora méreteket mutat, hogy könnyen — eltemetheti a programot. Tíz naposra tervezték a vásárt, de megeshetik, hogy — hamarabb be kell zárni a boltot, mert nem lesz benne már eladni való.

De Caux Mimi. De Caux Mimi nagy művésznő volt és igen okos asszony. Nyolczvanegy

hangjával keresett, nem gyűjtötte halomba: de nem is bántotta soha az a tudat, hogy nem gazdag. Mikor fiatal volt, kereste a családi élet boldogságát, férjhez ment egy művészvárosba, *László* Józsefhez, de rájött, hogy a mit kerest, nem az igazi helyen kereste. El is vált két esztendő múlva. Férjhez ment másodsor is egy *Zademack* nevű frankfurti bankárhoz, de másodsor is elvált. Úgy látszik igazában a magánosságra teremtett lélek volt és ezért nem is volt neki fájdalmas a magány, mikor évek hosszú során át egyedül élt újpesti villájában. Valamikor, mikor még ünnepelt művésznő volt és egyszer idősebb asszony szerepét kellett volna játszania, az igazgatót kétségbeesztette — a fiatalágával. Hasztalan festettek ráncokat az arcára: a fiatalág sugárzott a szeméből. A rendező lesújtottan mondta:

— Ezt az arczot lehetetlenség megvéteni. A lehetetlenséget megcsinálta — az idő. De

— ŐSZ AZ ERDŐBEN. — Balogh Rudolf fényképe.

gasságait. De ennek a képességnek az ünnepi megnyilatkozásainál bizonyára nem kevésbé érdekes a hétköznapi képe, az a mérete és formája, a mely általános, a mely mindenkié. És ez a kép az, a mely a népipari vásár tulipános sátraiban a vásárló közönség szeme elé tárul. Nem új dolog az, hogy Magyarország népe a legtalentumosabbak közül való az egész földkerekségen. Találékony elméjű, eleven izlésű és ügyes kezű. Hogy ez a tehetség érvényesüljön és kamatozzék, semmi másra nem volt szükség, mint — közvetítésre. Egy okos, nemes, szerető, jó szellemre, a mely leszálljon hozzá a nép házi életébe és alkotásait kihozza a kis parasztházakból olyan helyre, a hol ezeket mindenki megláthatja. Nos, ez a jó szellem eljött egy virág képében és a mi nemes asszonyaink megértették a virág szavát. Elmentek a néphez és az embernek szeme-szája eláll, mikor látja, mennyi ékességet hoztak az apró házauskákból. Ez volt a népipari vásár első és következeiseiben legjelentősebb sikere, a melynek forrása és magyarázata az, hogy igaz szeretet kereste és művelt izlés hordta össze a portékát. De újat

esztendő volt, mikor a mult héten meghalt, tudta túlélni a dicsőségét, a nélkül, hogy ennek az elmúlása boldogtalanná tette volna és rég eltávozván a közönségtől, késő agkorára is tudott magának megőrizni annyi szeretetet, a mennyi elég volt arra, hogy egy magános öreg asszony életét derítsse és meleggé tegye. Nem valami gyakori eset olyan művésznők sorsában, a kik valamikor egy világot láttak hódolni maguk előtt. Azt mondja az arab példaszó: a kinek legfényesebb a napja, annak legsötétebb az éjszakája. De *Caux Mimi* dicsőségének ragyogók voltak a napjai: mégse volt sötét életének hosszu, magános estéje. Emlegetik egy kedves és bölcs mondását: — Nem marad az virág nélkül, a ki maga is tud magának virágot termelni. Az élete folyásával mutatta meg, hogy igazat mondott. Nem volt magyar a neve, de magyar leánynak és magyar szívvel született. Dicsőségének legtöbb virága is idegen földön termelt, de mikor magának kellett virágot termelnie, hogy virág nélkül ne maradjon: a hazai föld virágaira vágott, hazajött és itthon maradt. A rengeteg pénzt, a mit gyönyörű

Caux Mimi megőregedett, a közönség is elfelejtette, de magányában sem volt egyedül: vele voltak emlékei és ezek a mosolygó emlékek mindig mosolygóvá tették öreg szemét, melyet most örökre lehunyt.

A gazdag koldus. Az élet, noha az úgynevezett modernnek az ő nevében tiltakoznak minden romantika ellen és hazugságnak bélyegeznek mindent, a mi szokatlan és rendkívüli — az élet maga javíthatatlanul és megátalkodottan romantikus. Az élet nem fél a kritikuskóttól és ezért bátran eregeti a maga szinpadjára nemcsak a furcsa, sajátos és valószínűtlen karaktereket, hanem a romantika legelnyűttebb sablon-alakjait is. Ki merné ma regényben megírni a leányt, a kinek szerelmi bánatában a szíve megszakad, vagy azt a bizonyos amerikai nagybácsit, avagy azt a bizonyos koldust, a ki száz ezreket rejtgetett a szalmazsákjában? Ilyen vakmerő író csak egy van: maga az élet. Mert ha a realizmus meg a verizmus kiátkozta is a valóságból, bizony mégis akad ilyen lány, akad ilyen amerikai nagybácsi és akad ilyen kincseket

rejtegető koldus is. A gazdag koldust a minapában temették el a Rókusokórház halottas házából, neve, esete bent volt minden újságban. Gerlach Ferencnek hívták, pap volt, diplomás ember volt, husz esztendeig kolduskenyérén élt, rongyosan, hajléktalanul, mikor meghalt, közel egy negyedmilió koronáról végrendekezett. Az ember tépelődve áll meg sirjánál és nem tudja: miféle szó illeti teljes igazsággal. A nélkülözés mindig tiszteltre méltó, mert lemondást vagy megfosztottságot jelent: de nehéz dolog sajnálni a nyomorgót, a ki inséget szenvedett, noha sorsa még arra is módot adott volna neki, hogy mások kényszerű inségét enyhítse. A ki elette egy koldus ebédjét, noha ő adhatott volna sok szegénynek ebédét. Igaz, hogy olyan hivatása volt, a mely köteles erényévé tette a szűkölködést: de bizonyos, hogy — ha tiszta lélekkel is — a szegény Gerlach Ferenc tévedett, mikor az eszközt czélnak tekintette és a halálnak élt, a testamentumának kuporgatóit. Lehet egy ember igen szent életű akkor is, ha nem jár rongyokban és a pecsenyét se sajnálja magától. Az a fő, hogy mindenki a maga igaz életét élje: a szegény ember ne a gazdag emberét és a gazdag ember ne a koldusét.

*a 49 éves Hademathé — ki még ma is
19 évesnek érzi magát
Nyrest Dec. 10. 1904. Mimi Arczképe*

DU CAUX MIMI ARCZKÉPE ÉS KEZEÍRÁSA.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET JUBILEUMA.

Az Országos Erdészeti Egyesület e hónap 9-én töltötte be fennállásának negyvenedik esztendejét. Ez a negyven esztendő nem lármás, rövid sikerek külső-éjeivel ható, de zajtalan és csendes, hatásában mély, jelentőségében szinte megbecsülhetetlen és eredményeiben messze jövőre kiható munkásság ideje volt. Magyarországon ma már nem kell bizonyítani az erdőgazdaság óriási horderejét. Rég tisztában van vele minden illetékes tényező, valamint a nagyközönség is és ebben Magyarország megelőzött egy pár európai államot. Erdékes az alkalmából megfigyelni azt a lázas buzgóságot, a melylyel például Olaszország eddigi nagy mulasztásait igyekszik pótolni az erdőgazdaság terén.

Az ország területének huszonhét százaloka alkotja a magyar erdőgazdaság tevékeny munkásságának területét és e reneteg terület arányban áll a magyar erdőgazdaság munkájának, valamint e munka eredményének jelentőségével. A magyar erdőgazdaság fejlődése és az erdészet újabbkori története elváhatatlan kapcsolatban áll az Országos Erdészeti Egyesülettel, a melyben legbuzgóbb harcosát, leg gondosabb őrét és egyik legfontosabb tényezőjét bírja.

Az Országos Erdészeti Egyesület negyven éves munkálkodása főképp két irányban domborodik ki. Az egyik mindenesetre a fontosabb: a gyakorlati irány, a melynek a hazai erdőgazdaság okoskerü és üdvös fejlesztését köszönheti; a másik: az elméleti irány, az erdészeti tudományok fejlesztése, az erdészeti irodalom megteremtése. Az Országos Erdészeti Egyesület 1866 december 9-én tulajdonképpen csak az eddigi fennálló Magyar Erdészeti Együletből alakult át. De ez az átalakulás gyökeres volt. Csak a keretek maradtak meg, a régi, nemzetietlen szellem, a mely ellen az erdészet legkiválóbb harcosai, Dávid Adolf és Wagner Károly szálltak sikra, párhuzamban az akkori nagy politikai átalakulással, száműzetett az egyesületből, a mely minden ízében magyar nemzeti szellemű egyesületté változott át. A magyar erdészet ügyének előbb említett két nagy vezére mellé társul szegődött Bedő Albert. Ők voltak az uttorók, de egész gárdája csaklatozott hozzájuk közéletünk akkori kiválóságainak. Az alapítók közül ma már csak erdődi Pálffy István és Bedő Albert vannak életben. Az új egyesület első elnöke gróf Keglevich Béla, alelnökei gróf Pálffy István és

Wagner Károly voltak. Az ő vezetésük alatt indult meg nagy útján az Országos Erdészeti Egyesület, a mely most negyven éves fennállását ünnepezi.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mikszáth könyve Jókairól. Két congeniális szellem találkozásának fényes eredménye az a két kötetes munka, mely most Mikszáth Kálmán tollából *Jókai Mór és kora* címmel hagyta el a sajtót. Életrajz, de olyan, a milyen nagyon kevés akad az összes irodalmakban. Az életrajzoknak rendszerint az a baja, hogy nagyszabású emberekről nálunknál aránytalanul kisebb emberek írnak, a kik nem tudnak elég mélyre behatolni hősük szellemébe s vagy magukhoz kicsinyítik, vagy eltakarják mértéktelen magasztalásaikkal. Mikszáth nagy munkája ebben a tekintetben kivétel számba megy, mert megvan az egyensúly életrajzról és tárgyalt hőse között. Ezért azt hisszük, hogy a mai magyar írók közül ép Mikszáth volt leghivatottabb a Jókai életrajzához megírására. S talán még soha semmi munkáján olyan ambícióval és kedvvel nem dolgozott; látszik, hogy neki is öröm volt ez, a mi az irodalom iránt igazán fogékony olvasónak a legnagyobb élvezet: az írónak termékeny találkozása a neki való témával. A mi viszonyaink között, a mikor az író csak nagy ritkán csinálhatja azt, a mit legjobban szeretne, kétszeresen örülünk kell annak, hogy ez a szerencsés találkozás megtörtént. Mikszáth, az emberek souverain biztosságát megfigyelője, meg tudta látni a maga világában Jókait is úgy, a milyen volt, nem mint vértelenül idealizált hőst, hanem mint embert, a magyarteljes nagyságában, de kicsiségében is. Nagyon jól ismerte, személyes összeköttetés alapján az öreg Jókait s fényes rekonstruáló képességgel tudja saját megfigyelései, irott források és szóhadományok alapján megrajzolni a gyermek és férfi Jókait. A zárkózott, félénk, gyámoltalan, túlélnék képzelődésű, törekeny testű finom kis fiút el tudja kisérni az elemi iskolába, majd Pozsonyba, Pápára, Keszemétre, a pesti írói világba s a nemzets legnaggyobbjainak, szellemi vezéreinek körébe. Történeti vagy pszichológiai fejtegetések nélkül, magukkal a tényekkel jellemzi s ezzel a módszerrel oly elevennek teszi, hogy szinte a közvetlen szemlélet hatását éri el. Nagyon szereti hőstét, bizonyára szeretne már azelőtt is és munka közben nyilván még jobban megszerette, de ez a mély rokonszenv sem zavarja tiszta látását, reális ítéletét. Roppant finom tapintattal tud tárgyalni kényes dolgokat is, pl. Jókai gyakori pénzzavarait, vagy mindkét házasságát, nem lépzel, nem rejtelmeskedik, hanem megért és megértet mindent s úgy tud elmondani mindent, hogy a kegyeletet nem sérti meg semmivel. Azzal, hogy Jókainak emberi és írói gyöngeségeit sem hallgatja el, nem kisebbíti meg alakját, a képben, melyet kapunk, a gyöngeségek kidomborító hátterül szolgálhatnak a fényes, nagy tulajdonságoknak. Jókairól sokat fognak még — remélhetőleg — írni, de alig hiszünk, hogy valaki is akadjon, a ki az ő alakját hívebben, elevenebben tudja élnék állítani. Az ilyen életrajz, mint a Mikszáth könyve, sávszor szebb megörökítése az írónak, mint akármilyen szobor, mert nemcsak külsőségeket ad, nem különíti el az alakot környezetétől s nem ragadja ki fejlődéséből, hanem élete összes vonatkozásaival, szelleme minden változatában tárja fel. Mert Mikszáth korrajzot is ad, még pedig olyan képeket Jókai koráról, a melyet senki más nem tudna adni, legfeljebb maga — Jókai. El kell olvasni pl. a régi Komárom vagy a negyvenes évek-

beli pesti írói világ rajzát. Arról a fiatalágról, a mely a Pillwax-kávéházban megindította a modern Magyarország kifejlődését, s a melynek hőse Petőfi, vitélő legénysége csupa kopott, koplaló szegény fiatal író volt, az irodalomtörténeti könyvek halmaza nem ad oly hű, igaz és életteljes képet, mint az a néhány lap Mikszáth könyvében, a mely erről szól. A tudós adatokat gyűjt, bírál, osztályoz, összefoglalja, szétszedi őket — s jön az író, a ki életet lehel beléjük s az élettelen anyagból eleven képeket varázsol elő, egy pillanatra újra megjeleníti a múltakat. Az írónak ez a meglevenítő munkája az emberi szellem legmagasabb rendű tevékenysége, mert semmi másban nem lesz annyira úrrá az emberi lélek az anyag felett. Ebből a szempontból, ha mint művészi alkotást tekintjük Mikszáth könyvét, az a legnagyobb dolog, a mit a magyar szellem a legújabb időkben produkált.

Róza. *Jakab Ödön* új verses könyve a hitvesi hűség és kegyelet könyve. Száztizenöt verse van benne, mind nemrég elhunyt felesége emlékének szól. Nem tudjuk hamarjában mását az irodalomban, — élő nőkről, a kikhez a szív fűzte őket, kötetek egész sorát szokták írni a költők, de az elhunyt feleség, la még oly nagyon szerették is, ritkán ihleti őket néhány versnél többre. A mi irodalmunkban legfőbb Petőfi Cipruslombjaihoz lehet a Jakab könyvét hasonlítani. A ki pedig azzal az aggodalommal fog bele a kötet olvasásába, hogy az ugyanazon alaphang folytonos variálása egyhangúvá teszi, meglepetve veheti észre csalódását. A versek mind egy fájdalomról szólnak ugyan, de ez a fájdalom hullámzik, hol mélyebben ragadja meg a költő lelkét, hol enyhül egy kisé, hol meg ismét nekibuzdul s épen azzal, hogy ez a hullámzás a szemünk előtt megy végbe, a versek az igazság, az őszinteség hatását keltik. A versek hangja is eléggé változatos, könnyedebb lira, mélyebb reflexió, lázongó elkeseredés, tompa lelki zsidbadság, enyhülő búban váltakozik bennük, újra meg újra fölfrissítve az érdeklődést. Talán sohasem láttuk még Jakab Ödönt, a költőt, rokonszenvesebb színben, mint ebben a könyvében, őszinte bánata szédült boldogsága romjai felett megható, az igaz érzés mintha megteremkenyítette volna képzelését, a színek gazdagabbak, frissebbek verseiben s nyelve is melegebb, közvetlenebb, egyenibb. A versek között több van, a melyek nem ismeretlenek már olvasóink előtt, mert lapunkban jelentek meg először. A költő nemesen gátszolt hitvesének arczképét, mely a kötet élen található, *R. Hirsch Nelly* rajzolta, *Neogrady Antal* pedig egy sereg hangulatos rajzzal járult a könyv díszítéséhez. A kiadó is megvette a magét, a mi a kiállítás esnját, előkelőségét illeti. Mutatványul itt közöljük a versek egyikét, a hozzá tartozó képpel együtt:

Mikor elmentél te.

Mikor elmentél te,
Őszi idő volt már,
Letarolt mezőkön
A madár nem szolt már,
Szomorúan kezdett
Hervadozni minden,
Gólya, fecske akkor
Költözött el innen.

Jaj, de mikor aztán
Jött az új kikelet?
Gólya, fecske szepem
Mind visszaérkezett,
Visszakerült minden
A földön, az egen,
Csak te nem tértél meg,
Egyedül csak te nem.

A *Remérlők Képes Könyvtára* nagy vállalatnak, mely nagy elterjedtségével már eddig is sokat tett a magyar és külföldi irodalmak remekeinek megismertetésére s néhány jelentékeny új munkának megjelenésére is adott alkalmat, most jelent meg hatodik sorozata, hét díszes kiállítású, értékes tartalmú olvasni pl. a régi Komárom vagy a negyvenes évek-

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET DÍSZTERME.

kötet. Háromezek közül *Vörösmarty* Mihály munkáit tartalmazza: összes lírai költeményeit, az epikai műveket s a drámák közül a *«Vérnász»*-t, a *«Marót bán»*-t, az *«Áldozat»*-ot s a *«Csongor és Tündé»*-t. A szöveg a Gyulai Pál klasszikussá vált *Vörösmarty*-kiadásával egyező s az első kötet élen ott találjuk Gyulai Pál életrajzi tanulmányát, a magyar irodalmi életrajz és kritika e mesterművét. De van e kiadásnak olyan tulajdonsága is, a mely élesen és előnyösen megkülönbözteti minden eddigittől: ez az első illusztrált *Vörösmarty*-kiadás; jeles művészeink egész sora dolgozott fölkesztésén: *R. Hirsch Nelly*, *Spányik Kornél*, *Hegedűs László*, *Edvi Illés Aladár*, *Juszkó Béla*, *Grünwald Béla*, *Márk Lajos*, *Réti Lajos*, *Gergely Imre*. A rajzok nagyobb részt sikerültek, jól beletalálnak a költemény romantikus hangulatába s méltók szépségeikhez. — A vállalat egy kötete *Pázmány Peter* válogatott munkáit adja *Bellaugh Aladár* gondozásával, az eredeti kiadások szövege alapján, kiváló érzékkel megvlogatva. Az ötödik kötet *Dóczi Lajos* Goethe fordításából közli a *Faustot*, műfordító pályája ez egyik főművét, gyökeresen átdolgozva s a II. rész egyes jeleneteivel megismerve s *Csengeri János* az eredetihöz teljesen hozzásimuló fordításában ugyancsak Goethe *Iphigeniáját*. Szintén műfordítás a két Byron kötet: a *Don Juan*, *Ábrányi Emil* fordításában. Ez is szinte klasszikussá lett, külső hatásra, belső sikerre a magyar műfordítás egyik legjelentékenyebb terméke s *Ábrányi* költői pályájának talán legmaradandóbb eredménye. Ezt a két kötetet csakis az egész vállalat megrendelői kaphatják, a többi egyenként is kapható 6—6 koronaért. Nemcsak a *Vörösmarty*-kötetek, hanem a többiek is illusztrálva vannak, a *Pázmány* kötete az íróna vonatkozó arczképpel s többi rajzokkal, a többiek az elismert legjobb külföldi illusztrát kiadások képeivel.

Apostol a Hódáságon, *Nagy Endre* vonzó magyar levegőjű regényét jól ismerhetik olvasóink lapunk *«Regénytár»*-ából. A fiatal írónak egyik legérettebb munkája ez, a melyben a földesúr és a parasztság közötti manapság mind élesebb és veszedelmesebbé váló viszonyt rajzolja meg a mese hátterül. Már kiinduló pontjában is egy érdekes, valóban a magyar világból vett alakot vet fel: a búske főurat, a ki a hatalom legmagasabb polcán hirtelen megatálva a közélet harczaiból s meghasonolva magával, az élvezetek haszoralásával tompítja keserűségét. Két fiának, a léha, haszontalan Bélának s a komoly, rajjongó Jenőnek szembeállítása kissé konvencionális ugyan, de a szerző érdekesen fejleszti tovább a regényt. Vajkay Jenő a maga utopisztikus elvei szerint gazdálkodik birtokán, parcellázva bérbe adja földjét a parasztoknak, iskolával igyekszik emelni művelődésünket stb. De nem számol azzal,

hogy abban a szabadabb levegőben, melyet maguk körül teremtett, mások fognak érvényesülni, lelketlen, roszhiszemű, boszúálló igazgatók, általuk megtvelyített szegény emberek. Ezek munkája teszi tönkre az ő vetését: esendőrfegyvereknek kell elméltani a vihart, a melyet ellene, a nép jöltevéje ellen támaszt maga a nép. A kép komorságát két szerelmi történet enyhíti: mind a kettő a szerelmek boldog egyesülésével végződik. A regény különben változatos mesélésnél még többet ér az előadása, a sok jó megfigyelés s az élénk, könnyed, tetszetős előadás. A szerző ügyesen tudja megbékéltetni egymással az irodalom s a nagy olvasóközönség sokszor nagyon eltérő követelményeit, érdekes, tetsző olvasmányt ad, a melynek megvan a maga tisztes irodalmi színvonala.

Ezópusi mesék. A világirodalom meseköltészetének halhatatlan remekét, *Ezópus* meséit saját verses magyarázódásában, második kiadásban adta ki dr. *Markó László*. Bár gyermekkorunkból jól ismerjük e meséket, újra meg újra élvezeti hatásukat az új köntöshöz, annyival inkább, mivel dr. *Markó* fordításai magyarosak, elég jól perdülnek s bár néha megírják rajtuk a fordító dilettantizmusa, egyenletek is. A könyv hatását emelik *Mühlbeck* Károly nagyszámú esimes rajzai is.

Költői Levelezések Kreskay Imre hátra-hagyott irataiból. Ezen cím alatt bocsátotta közre *ur Hattyuffy Desző*, *Fehérvármegye* árvaszekei elnöke, a XVIII. század egy elfelejtett költőjének, *Kreskay Imrénék* a verses levelezését. A költő neve csak a nagyközönség előtt ismeretlen, a szakemberek tudták róla, hogy a múlt század végének legkiválóbb írói, *Bessenyei*, *Ányos*, *Révai*, *Virág* barátságukkal tüntették ki, s ez a kitüntetés nemcsak a művelt, fél Európát bejár, vonzó egynépszerű embernek szolt, hanem a magyarságról lelkesen buzgó költőnek is. Az irodalomtörténet bűvárai nagy haszonnal forgathatják azokat a verses leveleket, melyeket *Kreskay* nagynevű barátaival váltott, mert ez a sok értékes, eddig nem ismert irodalmi alkotás egy pár vonással megismeri az irodalom említtet nagyjairól alkotott képünket s *Kreskayt* bemutatja a maga szerzetreméltó egynépszerűségében. A művelt, fogékony laikus pedig a kiadónak, *Hattyuffy Desző*-nek szépen megírt bevezető életrajzában találhat okulást.

Sötét zsarnokság. *Hamlin Garland* ma egyike a legolvasottak amerikai angol írónak. A mióta *Bret Harte* meghalt s *Mark Twain* keserűnyes moralizálásra adta magát, *Garland* s néhány társa tartják a tengeren túli regényt azon a színvonalon, a mely megérdemli az európai olvasók figyelmét is. Legújabb regénye, a *«Sötét zsarnokság»*, melyet lapunk múlt évi *«Regénytár»*-ában közöltünk s a mely most könyvalakban is megjelent, igazán érdekes problémát kap fel: a spiritizmus kérdését. A mese egy szép, okos és jó léány körül forog, a kit kényszerűen spiritizista médiummá tett s a kit csak nagy és keserves küzdelemmel tud ebből a helyzetéből kiszabadítani szerelme, egy fiatal természettudós. A regény nem dönti el a spiritizmus hűségét, a melyet végérvényesen a tudomány sem tudott még eldönteni, de nagyon komolyan és világosan jelöli

A SZÉKELY VÁRMEGYÉK OSZTÁLYA.

A VASMEGYEI OSZTÁLY.

A TULIPÁNKERT-SZÖVETSÉG NÉPIPARI VÁSÁRJA.

meg azt az álláspontot, melyet vele szemben felvilágosult embernek el kell foglalni. E mellett valóban érdekes a meséje, kitűnően vannak rajzolva az alakjai s az amerikai társadalomból változatos, színes képeket mutat be. A regényt Schöpplin Aladár fordította magyarra s az eredeti kiadás csinos képei díszítik.

Móka bácsi meséi. Az oly korán elhunyt kitűnő nyelvtudós, Halász Ignác egyúttal egyike volt leg-hivatottabb népies meseíróinknak is. Kitűnően ismerte s természetes egyszerűséggel tudta használni a nép nyelvét, mondva csinált mesterkedés nélkül, a mesék gondolatvilágát hozzá tudta alkalmazni a gyermek és a nép gondolat- és ismeretköréhez, élénken, könnyedén tudott elbeszélni. Ezért bizonyára öröm a szép mesék kedvelőinek, hogy «Legszébb magyar mesék» cím alatt megjelent a Móka bácsi meséinek új negyedik sorozata, a melyben 37 szép mese van összegyűjtve, gyermekeknek kedves olvasmányul. Mint az előbbi sorozatok, bizonyára sok és hálás olvasóra fog találni ez a kötet is, a mely igen szép kiállításban, Gergely Imre és Vesztroczy Manó rajzaival illusztrálva jelent meg.

Új könyvek:

Jókai Mór és kora. Irta Mikszáth Kálmán. Két kötet. Budapest, Révai testvérek.

Róza. Versek, írta Jakab Ödön. Hirsch Nelly és Neogrady Antal rajzaival. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Remekírók képes könyvtára. VI. sorozat. Hét kötet. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság. Az egész vállalat olcsó havi részletfizetésre is kapható.

Apostol a Hódáságon. Regény, írta Nagy Endre. Budapest, Franklin-Társulat; ára 3 korona.

Ezopusi mesék, írta dr. Markó László. Budapest, Benkő Gyula bizománya; ára 5 korona.

Sötét zsarnokság. Regény, írta Hamlin Garland, angolból fordította Schöpplin Aladár. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Költői levelezések Kreskay Imre hátrahagyott irataiból. Budapest, Franklin-Társulat (Régi magyar könyvtár); ára 1.50 korona.

«Legszébb magyar mesék», írta Móka bácsi (Halász Ignác). Budapest, Lampel-Wodianer részv. társ.; ára 6 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Hahodi Réta Gyula t. kanonok, esperes, törökszentmiklósi plébános, 67 éves korában Törökszentmiklóson. — Kovács János volt debreczeni ev. ref. főgimnáziumi nyug. tanár 91 éves korában Szalacson. — Nőgrády Pál tanárjelölt 26 éves korában Budapesten. — Gellach Ferencz dr. esztergomi egyházmegyei aranymisés áldozópap 79 éves korában Budapesten. — Lévai József 68 éves korában Aradon. — Theodorovits János gyógyszerész, megyebizottsági és városi képviselőtestületi tag Máramaroszigeten. — Borsos Benő, a szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium igazgató tanára, 47 éves korában Szatmáron. — Rybár István, az Erzsébet nőiskola nyug.

tanára, Budapesten. — Frick György miki r. kath. kántor-tanító 66 éves korában Mikén. — Rosenber Hermann, Sáros vármegye törvényhatósági bizot-

sági és Eperjes sz. kir. városi képviselőtestületi tagja 76 éves korában Eperjesen. — Dr. Czettler Antal prépost és székesegyházi örkanonok 80 éves

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET HÁZA.

korában Vácott. — Pap Géza szatmári polgármester 52 éves korában. — Rácz Márk reform. lelész s 48-as honvédtiszt 80 éves korában Babarcon. — Felsőpelsőzi Tóth Lajos nyug. királyi telekkönyvvezető 44 éves korában Szatmár-Németiben. — Prágyi Enrie, Kassa város erdésze, 64 éves korában Hernádszentivánban. — Nemes Görög István kereskedelmi tanácsos 61 éves korában Budapesten. — Király Mihály, kecskeméti adótelekkönyvi segédnyilvántartó. Kecskeméten. — Zárodnik Sándor 49 éves korában Saekesfejerváron. — Bodnár Gyula nyug. tanfőképző-intézet tanár 54 éves korában Máramaroszigeten. — Pokorny János fehértemplomi gyógyszerész, volt 48-as honvédfőhadnagy, 84 éves korában.

Öz. Dr. Haug Lambertné szül. Magurányi Szidónia életének 56-ik évében Esztergomban. — Fischer Vilmosné szül. Manswirth Mina életének 46 ik évében, Budapesten. — Öz. Weber Antalné szül. Plósz Rozália 77 éves korában Budapesten. Az elhunytban Weber Antal magyar királyi államasnti felügyelő édes anyját gyászolja. — Szmaj (Sámuel) Miklósné, szül. Hartman Szerén 28 éves korában Budapesten. — Knöpfel Fabianné, Eger város leg-öregebb asszonya száznyolcz éves korában.

EGYVELEG.

* Olaszországban özvegyek csakis szombati napokon mehetnek férjhez. Először férfiak csak vasárnapokon léphetnek az oltár elé.

A legújabb amerikai összetett, divatos kellemes vonzó illatot árasztó parfüm a «Diana parfums», Urak hölgyek egyaránt csodákat beszélnek a pikáns, elbűvölő illatáról, melyet a pesti úri hölgyek egyszerre felaptak. Eredeti 5 koronás nagy tvegekben szállítja a magyarországi főraktár Erényi Béla Diana-gyógyszertára, Budapest, Károly-körút 5.

Bol-husajló a legkellemesebb (10 fillér). Anyáknak nyugodt lelkiismerettel ajánlható, hogy kisedeiknél használják a felülmulhatatlan Babymira-Crémot, mert jobb, mint minden hintőpor; a fej- és bőrkütséket, ótvart biztosan kigyógyítja. Megszáritja a feldörzölt, kipattant, vagy kipállott bőrt, a nedvesség által okozott bőrképződést gyorsan leszáritja stb. Egy doboz Babymira-Crém 60 fillér a gyógyszerárakban. 5 doboz 3 kor. 20 f.-ért bérmentve küld az egyedüli készítő Brodjozin H. gyógyszerész, Zágráb, 30 szám.

Szerkesztői üzenetek.

Változás. Efféle versek ezrével teremnek a kisebb vidéki lapok hasábjain napvilágot is szoktak látni. Mi azonban óvakodunk tőlük.

Légy az enyém. Könnyű annak Késő sugár. Az előbbi üzenet szól ezeknek is.

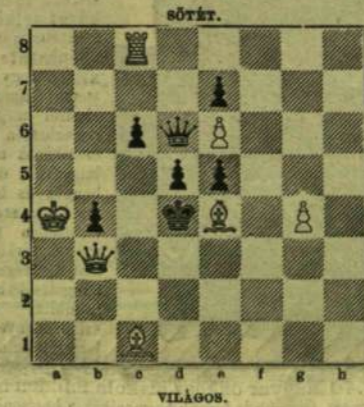
A Balatonnál. (Törtel.) Sok szép részlet van benne, a ki írta, kétségkívül tehetség. Csak nagyon el van nyújtva, első fele, szétfeszülő színekben, csupa leírás, a mely kápráztat, megzavar, de nem vezet rá a végére, sőt agyon nyomja. Pedig ez volna a versben a fődolog, a téma (add vissza újon, oh az ősi dalt stb.), — a többi csak staffage. Aztán meg, sok élénk, érdekes képe között szertelen dolgok is vannak; mikor pl. az mondja a bércekről: kihűlt lángszóró méhük suta orna. A méh és az orom ilymód összekapcsolása lehetetlen, értelmetlen dolog. Az oromnak, úgy a cogy még lehetne méhe, de a méhnek orma!! Ez ugyan a legkiválóbb, de hasonló még néhány akad a versben. Érdeklődéssel látnók más dolgait is.

A TULIPÁNKERT-SZÖVETSÉG NÉPIPARI VÁSÁRJÁRÓL.

SAKKJÁTÉK.

2514. számú feladvány. Spöner Andortól, Nagyloinnic.

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

A 2507. sz. feladvány megfejtése Ehrenstein Mórtól.

Table with chess solutions. Columns: Világos, Sötét, Világos, Sötét. Solutions include moves like Vc3-a1, Hf4-f5, Va1-h1, Fb5-c6, Va1-d1, g2-g3.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — Szekeres László. — Gatterer

Ferenc. — Kállai Béla. — A «Budapesti Sakk-kör» — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Rintzig Róbert (Nagybittiny). — Ludányi Antal (Szolnok). — Müller Nándor (Szombathely). — Nyársik Ágnes (Szeged). — Hofbauer Antal (Lápóvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Nagykőrösi Városi Kaszinó». — Kovács László (Nagykőrös). — A «Győri Sakk-kör» (Győr). — Szepkó Árpád (Körmöcbánya). — Kádár Ferenc (Áltóköz). — A «Franszföldi Önkéntes Egyesület». — Roth Jenő (Franszföld). — Kázmér János (Zoltánybirtok). — «Zborói Társaskör». — «Kálcsai Katolikus-kör». — Wolf János (Kálcs). — Csulnoki István (Hajdúhadháza). — «Sádi Társaskör». — Veéres Miklós (Zirc). — Markus L. Árpád (Marburg). — Szemere László (Sárospatak). — «Leibici Gazdasági Kaszinó» (Leibitz). — Ifj. Hubai Bertalan (Bodasújfal). — A «Duna-fővárosi Egyenlőségi Kör» (Duna-földvár). — Jenő László (Érsekújvár).

KÉPTALÁNY.

A 47-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Hullnak a levelek sivar őszi ködben; Hullnak az emberek napról-napra többen.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reálánoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for Salvator Lithion-törres, a medicinal product for rheumatism and kidney ailments. Text: Természetes vasmentes Lithion-törres kitűnő hatású vese-, hólyag-, rheuma- és kővesénybántalmaknál, veseleti nehézségeknel, cukorbetegségeknel a legrossz és emésztési szerek búrntalmánál. Budapest főraktár Edeakuty L. urnál.

Advertisement for Gertler Adolf, a watchmaker and jeweler. Text: Kézimunka Iparos és Művező Budapest, VIII., József-körút 75. Nagy rakár előrajzolt, kezdett és kész kézimunkákban u. m. mindennemű horzóval anyagok és kelmék. Elvállal mindennemű hímzés, festés és miniatúr. Vidékre kívánatra nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld. Iskolák szállítója.

Advertisement for Konrad János, a watchmaker. Text: Kérje ingyen és bérmentve nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nál több ábrával árákról, arany és ezüstárakról. KONRAD JÁNOS első órágyára Brúx 735. szám. (Csehország.) Vállaló ezüst remontrár óra K 7.80. Bejegyzett Akker Roskopf Anker Remontrár óra 7 K kettős fedéllel 10 korona 50 fillér. Korczkát kizárva! Becserelés megengedve vagy a pénz vissza. Csemegemézet garantált tiszta árut 5 kilos postadobozokban birtovább bérmentve szállít utánvétellel: Szentlőrinczi Mészézet, Budapest, Baross-tér 4. Mintával szivesen szolgálunk.

Advertisement for Swiss watches. Text: Vásároljon Svájci selymet! Kérjen mintát a mi újdonságainkról feketében, fehérben vagy színesben K 1.15-től egés K 18-ig méterektinkt. Különlegesség: Selyemelmék farsárga, menyasszonyi, bál és utcai tolettokra, valamint Mionsokra, bélsére stb. Ni csak jóállással kezeltetett selyemszövetet adunk el dírekt magánfelelnek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva. SCHWEIZER & Co., Luzern U/31. (Svájcz.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

Advertisement for ZeneMűveket (Musical Works) by Rozsnyai Károly. Text: ZENEMŰVEKET vagyunk ROZSNYAI KÁROLY könyv- és zeneműkereskedésében IV. ker., Muzem-körút 15. szám alatt. Bő zeneműárjegyzék Ingyen. könyvjegyzék.

Large advertisement for Kodak cameras. Text: Karácsonyi kosarak eredeti izléses kivitelben 30 koronától feljebb. Tartalom: 1 kodak, 1 napfény-tank-fejlesztő, 2 filmorsó, 1 csomag dekkó-papír, valamint az összes a fejleszteséhez szükséges eszközök. különösen ajándékokra alkalmas készletkékel és film-orsóval 10 koronától feljebb. KODAK - durranó - bonbonok KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

A legtekintetesebb TOALETT-ASZTAL
Kétségen kívül az, mely Lux-féle piperecikkekkel van felszerelve, mert ezek tapasztalat szerűen a legjobban felülnek meg hivatalosnak.

KÖLVI VIZ 1 kis üveg K 1.00, 3 üveg K 2.80 (Eau de Cologne) 1 nagy üveg K 4.00, 3 üveg K 5.60

XKRIS-POUDER (Hölgypor) 3 szinben, felül minden eddigi ilyenek készítményei árá 1.20 K (Sáslilium-illat).

(SÁSLILIAM) a toalett-asztal díszes, csinos dobozban 4 korona 50 fillér. — Ugy ezek, mint a legkiválóbb angol és francia illatszerek, piperecikkek kaphatók.

LUX MIHÁLY drogériájában Budapest, IV., Muzeum-körút 7/1. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legújabb konyhafelszerelés.
Legszébb dísz minden konyha részére. Kiváló ajándék tárgya. Nincs többé háverő kés- és boszontos keresés. A tárgyak tetszetősen és használatra készen csúsznak mindig egy és ugyanazon helyen. 9431. sz.

Konyhafelszerelés, finoman és tetszőtősen kidolgozott fából órával, melynek pontos járására irásbelileg szavatolok és forgatóható tojásfőzőórával. Minden tárgyat, u. m.: kenyér-kés, hussvilla, kókörök, Universal-konyhakés, amely mint fűzőkés, speklő és habvég használható, teljesen felszerelve minden I-rendű minőségben K 11.— 9432. sz. Ugyanaz ebreszt órával, hangos csendessel K 13.30

Koczkázat kizárva! Kicsérelés megengedve, avagy a pénz vissza! Széküdi utánvételt, vagy az összeg előleges beküldése után

KONRAD JANOS
Első órágyár és kivitelház Brűx 748. sz. (Csehország).

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
erősítőszert gyöngőlédűk, vérszegények és lábadaozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852

Küldő ft. Több mint 3500 orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban állírtas üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Kicsérelés megengedve vagy a pénz vissza.

7 korona
Kérjen saját árakában nagy képes magyar árjegyzéket ingyen és bérmentve.

4022. sz.
Pekete acél remontoir-óra
fehér v. fekete számlappal. Felhasználható a legújabb koronák és üvegóra ábrák aranydobozból, jól igazított éles óraművel és 3 évi írásbeli jótállással csak 7 korona, ugyanzs kettős felülettel 8 korona.

Megrendelhet: első órágyár Brűx 737. szám. (Csehország) cs. kir. bírós. felelőskötött becsis.

Konrad János
Küldésére a cs. kir. sas-, arany- és ezüst-érmekkel.

PILULES ORIENTALES
(KELETI PILULÁK).
Szépség, a nyak szilárdasága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dúsasága.

Készítése egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélyek által elismert. Az egészségnek semmiképpen ártalmatlan. Otton éves siker. Ezerannyi elismerőlevél. Világhírű

Egy üveg használati utasítással 6.45 K. Utánvétellel 6.75 K.

Díszes tehermentes csomagolás.

J. RATIÉ, gyógyszerész, 5, Passage-Verdeau, Paris. — Tesztelt ezimén: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12., Pershofer Richard, gyógyszerész, Bécs, Singerstrasse 13., Fr. Vitk & Co. Prága II., Wassergasse 19., vagy bármely előkelőbb gyógyszerárba.

SZÉPSÉGET csak úgy érhetünk el, ha a **MA-HILLA** szert használjuk, mely törvényesen védve van és készítése teljesen ártalmatlan, megvilágítja és biztosan ható szappanos és tisztító arczobó elérésére. Pürésített, boráztat, orrvörösséget, szeplőt, redőt és ránczot már rövid használat után tánt el a lekésekélyebb nyomok visszahagyása nélkül. Az arczobó illendős, rőzsássá és bársonypuhává teszi. A ki Ma-Hilla-val egyszer moskott, az nem lesz képa az újabb moskott. Ezt bizonyítják a naponta beforduló hírlapok és megrendelések. Ára egy nagy üvegnek, mely több hónapra elég, 3.85 K. Minden üveghez egy próbadozár Ma-Hilla szappan és pontos utasítás van mellékelve. Próbászennék 1 K 20 f.-nek helyekekben való beküldése ellen küldetnek szét a főraktár által. A széküldés a tartalom megnövekedése nélkül utánvét mellett eszközöltek a főraktárból.

Lateiner Leó, Wien, I/28, Wollzeile 31. Ma-Hilla kapható **Budapest**, Török József gyógyszerárban, Andrassy-utca, és Király-u. 12. sz. a Zsigmond S. Hittudós gyógyszerárban, Duga u. 3. Próbászennéket csak a főraktár küld.

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a **„STELLA“-HAJVIZET**, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi készítmény, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTAN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-út, Sótár-utca sarkán. 11186

30 napi megtekintésre
Árjegyzékem feltételei szerint, felbát könyv-kézár nélkül küldöm utánvétellel a 863. számú „Népharosi harmonika“, hogy mindenki annak fölülmúlhatatlanságáról meggyőződést szerezhessen. Ezen harmonikának nemcsak a billentyűje de a mely hangok és légszelepek részére is szavatolt, elváratlanul pergetőllai vannak, továbbá 10 billentyű, 2 regiszter, dupla hangolás, 48 hang, 3 sor trombita, mahagoni szinben fényezve, fekete lezert szinű széklet, nikkeltver, dupla fúvóval, fúvósokéddél. Nagysága 31 x 15 cm. Darabja 7.40 Magyar önképző-iskola minden harmonikához ingyen. Olcsóbb és kisebb harmonikák a harmonika-játszás megtanulására főleg gyermekek részére K 2.50, 3.20, 3.80, 5.80, finomabb harmonikák K 8.00, 9.50, 10.40, 11.40, 13.90, 14.20. Árjegyzékemből választható. Harmonikáimra nincsenek vámköltségek, mert minden darab csehszlovák készítmény. Kérem az ügyembe venni. Nincsen koczkázat! Bekerítés megengedve, vagy a pénz vissza. Széküldés utánvétellel az érezhegyi hangszer-kivitel cég által:

Konrad János Brűx 743. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzéket 3000-nál több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Bruyeria pipák
elsőrendű gyártmány
valódi elpusztíthatatlan Bruyeriafából
Sima pipák, erősen meghajított nedvtörővel, megvilágító, selyem esővel és szaru szópókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 4 kor., 50 fill. Ugyanez, de faragott Bruyeriafából K. 4.60. Kellemes és szilárd, ezért tiszta és utolérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A legnagyobb választékot dohányzó-szerkeztől találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhet: **KONRAD JANOS** kivitel ház által Brűx, 746. sz. (Csehország.)
Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nál több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Óvjatok lábaitokat!
trüszem, hólyag és bőrgyök ellen. Mindenesen azok, különösen a kellemben lábászok és talp-ággal megcsúsznak, ha viseljük a dr. Mogyoró-féle imprágnált talpacskát. Párja K 2.—, K 1.— és K 0.90. Széküldés utánvétellel. Kiszáradásnak rakható. Próbászennék ingyen. Wien, I., Domenikanbastei, 21/G. Az összes asztalúrak raktára.

BELICZAY BÉLA
mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő
Budapest, VII., Csányi-utca 3. (Saját házában.) 11431

Raktárában kapható saját készítményű finom mézeskalács, fehér és díszített viaszgyertya, méz, fehér és sárga viasz, legjobb minőségű viaszmaz kisinyben
Telefon 29-05. és nagyban. Telefon 29-05.

Szolid belföldi hangszerék széküldése legolesőbb gyári árban.
Közvetlen a forrásnál legolesőbb lehet vásárolni. Széküldési feltételeim szerint nincsen koczkázat, mivel beeserelés megengedve, vagy a pénz visszadatik. Tanuló-hegedű már 4.80, 5.30, 6.—, 6.80, 7.60, 8.00 koronáért. Hangverseny-hegedűk K 12.30, 14.—, 17.—, 20.50. Orchester-hegedűk érős hanggal K 24, 28, 32, 36. Solo-hegedűk K 50, 60, 80, 120, 100. Hegedűvívó K 80, 1.—, 1.40, 1.80, 2.—, 2.40 és felebb. Piccolók és fuvólák szolid kivitelben. K 90, 1.60, 2.—, 3.—, 7.— és fele. Clarinetek legfinomabb kivitelben kor. 9, 11, 12, 14 és felebb. Széküldés utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett.
Erezhegyi hangszer-kivitel cég.
Konrad János Brűx, 744. sz. (Csehország.)
Nagy képes magyar árjegyzéket 3000-nál több ábrával kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Rozsnyay Mátyas chininczukorkája iztelen chininből.
Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók flumei vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.
Láz ellen!
Nem keserű!
Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.
Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron **Rozsnyay Mátyas** nevalárasa olvasható. 11266

Rozsnyay Mátyas gyógyszerétára Arad, Szabadság-tér.

A összes államokban szabadalmazva.
Ó-Római Haj-Elixir Tények bizonyítanak.
Ó-Római Arcz-Emulsió
Az oka a gyöngye hajnovésnek és hajhullásnak a fejbőr betegsége. Kitérőle meg egyszer a system. kezelés az **Ó-RÓMAI HAJ-ELIXIRREL**. A fejbőrt meggyógyítja, az idegét felelőtlenül és a haj gyökereit erősíti. A haj növekedését, rendes módon megtörtörök. Az **Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓ** mely növényekből, virágokból és gyökerekből van előállítva, semmiféle arzobornék ártalmas ásványiparatummal nincsen vegyítve, felülmúlja az összes eddig forgalomban levő arczkemcséket és krémeket. A hatása a **Ó-RÓMAI ARCZ-EMULSIÓNAK** nem gyors, hanem biztos, az arczidegket felelőtlenül, tiszta arzobort és egészséges, fiatalos üdéséget kölcsönöz és állandó használatnál a legmagasabb korig ezeket megtartja. Egy üvege **Arcz-Emulsió** csak 4 kor., egy üvege **Haj-Elixir** csak 4 kor.

KOSZL FLORA vendéglőgazdó tulajdonosnád Lipik-fürdő (Slavonia). Számítalan kúszón- és háls- és elismerőlevél. Főraktár: **Korányi M-né** Budapest, IV. Ferenciek-tere 3. és raktár az összes drogériákban.

BORHEGYI BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÖGYÉSI ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVIZ FORRÁSMÉREZŐSÉG BAROT, HÁROMSZEK MEGYE VEZÉRNÉPVISELŐ: **NÁDAS MÁRTON** TELEFON 238. BUDAPEST, CSÉVÉNY U 66

OLCSÓ JÓ ÓRAK.
Valódi ezüst remontoir-óra, a cs. kir. fémjelző hivatal felzésével, zománcozott mutató-lappal és másod-perczmutatóval, pontosan szabályozva 7 kor. 60 fill. csupafellett 11 kor. 50 fill. Kóskopí-rendsz. horonyfűvel nyitva 30 kor. Ugyanzs duplafellett 23 kor. 50 fill. Arany és ezüst női órák dús választékban. Az órák pontosan fel vannak húzva és a legfontosabb szabályozva, s ezért a 3 évi írásbeli jótállás hiteles. Készítmény nincsen! Kiegészítés megengedve vagy pedig a pénz visszadatik. A megrendelést utánvétellel eszközöl:
Konrad János, első órágyára, Brűx, 738. sz. (Csehország), cs. kir. bírós. hites becsis. A csomagolt arany és ezüst kitűkkel éremekkel tisztezték. Alapítástól 1887-ben. A 1888. máj. 30. napig díszített magyar árjegyzékem órák, arany, ezüst, szemüvegek, látászerek, bőráru, dohányzó kellékek, aczéltáruk, szerkesztők, háztartási tárgyak, játékok stb.-ről kívánatra bárki ingyen és bérmentve megajánlom.

CALDERONI és TÁRSA
látászerek raktár BUDAPEST, Kis híd-vázci-utca 1. Kis híd-utca 8.
Női színházi látászerek fogantyúval. Színházi látászerek alumíniumból.

Prizmas látászerek, Zeiss, Busch, Goerz, Hensoldt és az összes többi gyártmányok eredeti áron. Aneroid légsúlymérők. Hőmérők. — Szemüvegek és orrszippetek arany, double ezüst teknős és nikkelfogalattal. Lorgnettek arany, ezüst, double gyöngyház, ecaille blond, vörös és barnás teknős fogalattal. Laternamagikák, Drezdai experimentáló szerkezték, gözgépek, fényképezési készülékek és kellékek raktára. Kodák eredeti gyári áron. Földtekék stb.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros 11409
Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller János
szab. chronometer- és műórás, főtalálkozó a remontoir ingakörök stb. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetnek.

ELSŐRANGU MAGYAR VASSPECIALITÁS.
KRIEGNER TOKAJI CHINA-VASBORA
Kapható 3-20 és 6 kor. üvegekben.
Legmagasabb vas- és chinin-tartalma és a tokaji bor elsőrendű minősége folytán számos orvostan rendeli.
Óvakodjék a silány, bár hangzatosabb reklámmal hirdett utánzatoktól.
MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VIII., Kálvin-tér.

BALASSA gyógyszerész-féle valódi angol **Ugorkatej**
a legjobb és leghatásosabb 11536
SZÉPÍTŐ-SZER
2-3-szori bekenés után eltávolított minden arcz tisztítást, ki-ütést, pattanást, májfoltot, bőrráktát, (mitesszert), Kisimítja a ránczokat, redőket, és az arcz bőrt fehérre, üdvé, finomá várasolja.

Teljesen ártalmatlan és a szépség megtartásán, ápolására és növelésére minden másnál jobb. — Csak **BALASSA** névvel valódi. — Egy üveg ára 2 korona.

Minden hölgy kedvence — a kellemes illatú és nagyszerű hatású **UGORKA-SZAPPAN.** Ára 1 korona.

Finom arcz véde a fehér, krém és rózsaszinben kapható **Balassa-féle PUDEK.** Ára 2 korona, kis doboz 1.20 korona.

Bájos arczszint, üdöséget, fiataloságot kölcsönöz a **Balassa-féle UGORKA-CRÉM.** Ára 2 korona. Készítő és széküldési hely-
BALASSA KORNEL gyógyszerész, Budapest Andrassy-ut 47.
Postai széküldés naponta. — Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Dr. Gölis-féle emésztő-por
(1857 óta kereskedelmi cikkek).
Étvendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek földolására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kevéskenyérrel levegő nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hianyos emésztés következtében fellépő jeleknél, minők: gyomor-égés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altsati pangás stb.

Ásványvíz-egységénél mint elő- vagy utókúra, vagy egridejűleg a gyöngymóddal kitűnő hatást fejt ki.

Minden dobozban dr. Gölis presztíjjel és a bejegyzett védjeggyel kell lennie a mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por körénél a vétel alkalmával. Egy nagy doboz ára 2 K 52 fillér, egy kis doboz ára 1 K 68 fillér.

Dr. Gölis-féle egységem emésztő-por körépi széküldés: Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwetthof). — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

Valódi amerikai, svéd és saját készítményű tornaeszközök,
hálok, ruhatertő kötelek fehér kenderből, orosz sárccipők, kókusz lábtörők és szőnyegek, valamint gyermektorok legmegbízhatóbb forrása:

Telefon 15-86
Seffer Antal Alapított 1878.
sporteszközök és kötélgyártó ipartelepe.
Budapest, IV. kerület, Károly-utca boltszám 12. (közp. városihas épülete.)
Képes árjegyzék kívánatra díjmentes.

Feltétlenül helyesen jár el,
ha gyermekei számára egy Horgony-Kőépítőszerkeztet választ, mert ezem szerkeztet tényleg huszonöt év óta a gyermekek kedvenc játéka.
Ha minden egyéb, gyakran sokkal drágább játékszerkeztet már régen suttba kerültek, a Horgony-Kőépítőszerkeztet nemcsak továbbra is szorgalmasan használatk, hanem a gyermekek még be sem várták azon időt, míg egy kiegészítőszerkeztet kapnak, hogy még nagyobb és szebb építményeket felállíthassanak. Egy valódi Horgony-Kőépítőszerkeztet tehát sohasem váltik értéktelenné, hanem Hőgazdítás-kerék hozzáadásával átal mindig nagyobb és élvezetesebb lesz és idővel emelődve a legolesőbb ajándék is. A **Richter-féle Horgony-Kőépítőszerkeztet** ezért egy karácsonya alatt se hiányozzon. Bővebbet találunk ezen híres építők játékáról és a kiegészítőszerkeztet Horgony-Kőépítőszerkeztetéről, valamint az új Richter-féle Rakási játékokról, Golyómozajjátékokról, stb. az új képi kőépítőszerkeztet-árjegyzékben, melyet minden anya, a ki gyermekeinek növelésére szentel, — azonnal hozzon meg magának. Bérmentve és ingyen beküldetik. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszerkeztetnek minden finomabb játékszerkeztetben K 1.50, 1.75, 3.—, 3.50, 6.— és azonfelül kaphatók és a Horgony- védjeggyel áttal felhasználhatók.
RICHTER F. AD. és TA.
es. és kir. udv. és kam. szállító.
Iroda és raktár: Gyár: **T., Operngasse 10, Bécs, XIII/1.** (Hietzing.)
Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Svájc) Rotterdam, Szt.-Pétervár, New-York.
A ki kiegészítőszerkeztet és egy mechanikai zenélőművet beszerezni akar, az hozzon magának a legújabb árjegyzéket a híressé vált Imper. zenélőművek-ről, korok aczéllangszerekkel és ki egy beszélőgepet bír, vagy beszerezni akar, az kérje a beszélőgep- és hanglemez-árlapot; abban a legjobban beszélőgepek és hanglemezek feltüntetések vannak. A Horgony-hanglemez-órás és termelész ház, valamint nagy tartósság áttal kitűnnek és ezért szívesen vásároltatnak.

1900. Párisi világtállás Grand Prix.
KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító,
körgyógyász Bécs melletti Kornenburgban.
KWIZDA-féle Restitutions-fluid
csász. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.
Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.
40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és marjánok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utóterítőtől, inak me-revségétől stb. az időmérésnél kiváló munkára képesíti a lovakat.
Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellékelt védjegyvel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12., Andrássy-ut 26.**

3 évi írásbeli jótállás! E minőségben verseny nélkül!
5 korona!
valódi svájci Roskopf-rendszerű patent-borgony-remontoir-óra
masszív szolid anti-magnet, horgony-művel, valódi email-mutatólappal nem papírplap védplombával ellátva, valódi n. kék-kerékben, szarkofedéllel a mű félt. 30 óráig jár (vagy 12 óráig jár óra) díszített és aranyozott mutatókkal, pontosan szabályozva 3 évi írásbeli jótállás, dr. J. K. 5. 3 darab — 14. Másodpercmutatóval 6. 3 darab — 17. Valódi órástíltokban másodpercmutató nélkül — 10. 3 darab — 28. Másodpercmutatóval 12.50 3 darab — 35.
Nincs kockázat! Becserülés megengedve vagy a pénz levonás nélkül visszafizetjük! Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében
Konrad János Első órágyár BRÜX 736. Csehország cs. kir. híes becsüs.
Gazdagon illusztrált árjegyzékünk, mely több mint 3000 ábrát tartalmaz órák, arany, ezüst és zeneűvekről, játszóórák, főórák, dohányokelkek, asztalórák, szerszámok, háztartási tárgyak és játékokról kívánatra bárkinek ingyen és bérmentesen megküldjük.

Jól járó fekteerdői óra
szépen faragott szekrényben, megbízható, jó szerkesztéssel, 3 évi írásbeli jótállással, fehér csontmutatókkal és számmal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal csak K 2.80 koronára.
Évente több mint 30.000 órák küldök szét m. t. reám legnagyobbb megelégedésére. Ez az eddig egyedül álló szám legjobb bizonyíték az óra megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközölök. Szétküldés utánvétel
KONRAD JÁNOS
órágyár BRÜX 742. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzékem 3000-nél több ábrával ingyen és bérmentve küldöm.

Hogy eszményi szépséget érjen el, ahhoz okvetlen szükséges a **"MIRANDA"-CRÉMET** használni. Ez azon szer, melylyel szépséget fejlesztheti és a legmagasabb életkorig is megővhatja, a nélkül, hogy egészségének ártalmára volna.
A "Miranda-crème" nemcsak minden szeplőt, májfoltot, pörpénést távolít el, hanem az arcbőr redőit is, miáltal szépitőleg és fiatalítólag hat.
Egy tégely "Miranda"-crème 1 kor., egy doboz "Miranda"-puder (3 színben) 1 korona, egy darab "Miranda"-szappan 70 fillér.
Budapesten kapható: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészárában, vagy a készítőnél, **DIENES I. G.** utódánál **Eszéken, felsővárosban**, a hol postai megrendelések azonnal utánvétel mellett eszközöltetnek 11684

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA
amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségű, 10 és pontos járású 3 évi írásbeli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8. — Ezzel világtéte számlappal K 3.30, 3 darab K 9. — Kockázat kizárva! Becserülés megengedve, vagy a pénz vissza! Szétküldés utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése mellett
KONRAD JÁNOS első órágyár BRÜX 739. sz. (Csehország). Nagy képes 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékem órák, arany és ezüst-árakról kívánatra ingyen és bérmentve megküldöm.

Sérvben szenvedők!
Specialisa
Keleti legújabb találmánya szerencsésen megoldotta a sérvkötő kérdést. A cs. és kir. szab. Keleti-féle sérvkötő, pneumatikus gummi-pótlóval, a legregibb és legnagyobb sérvkelet is visszatartja. Számtalan elismeréssel a bel- és külföldi leg-híresebb orvosoktól és szaktanártól. Ára: Egyedüli — K 12. Kötődal — K 24. 25 év óta fennálló testgyógyászati (orthopaediai) műintézetében egy főorvos gyakorkodó szakorvos általani felügyelete mellett a legköltsétebb technikai kivitelben készülnek:
Műlábak és ké-kezek amputáltak részére
Műfüzők és egyenestartók sérvnők részére.
Járó- és támgépek esőn és izületi (tubercu-otikus), angolörkos, rheumás, (elgőrbült) betegeknek. — Szegényeknek részteljesen meggyógyítás szánt.
Küldökésért és látás has ellen. **Pontos Haskötők** — **hőlygeknek:** **Gummi göröcsérharisnyák** étáglás, dagadt és gyermekük ellen. **Női kúszógálás.**
Kérje ingyen és bérmentve ezernél több ábrával ellátott árjegyzékem.
KELETI J. orvossebész műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17/a. szám.
Gyár: Központi Városház. Alapított 1878.

Toronyharang ébresztő-óra
1-rendű minőség, 30 óráig ütőszerekkel és ébresztővel, erős hangú haranggal, almasíra fényesítő gomb, bűny kerettel, átmérője 30 cm. üvegtetes óralappal, 3 aranyozott súlylyal, teljesen felszerelve. 3 évi írásbeli jótállással
csak korona 6.60 csak
2-rendű minőség K 6, ezzel világtéte mutatólappal 50 fillérrel drágább, kockázat kizárva! Becserülés megengedve, vagy a pénz vissza! — Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett
KONRAD JÁNOS első órágyár BRÜX 740. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve.

KINEMATOGRÁF! Érdekfeszítő gyermek és felnőttek számára.
Mint «Laterna Magica» is használható, 38 cm. magas, 3 színes képszalaggal (Films) és 12 üveggel, petroleum-lámpával, reflektorral és használati utasítással teljesen felszerelve, dobozban K 17. E mozgókép készítővel a fiatalok és öregok által kedvelt előfolyókép a falra varázsolhatók. Szerkezete nagyon pontos és igen egyszerű, úgy hogy bármely gyermek által is könnyen kezelhető. Közvetlenül megrendelhető
KONRAD JÁNOS első órágyárából, BRÜX, 747. sz. (Csehország). Nagy képes magyar árjegyzék mozgóképekről, laterna magicáról, gözgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

Csak «SICULIA» névvel ellátott üvegek valódiak
A Málnási "SICULIA" forrás-víz
a sós savanyúvizek királya.
Szklaretegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kétyi, Nuricsán, Fauszk, Riegler tanár urak szak-
Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyúvizének minősítik. — Magyarországi főraktár:
Brázay Kálmán BUDAPEST, József-körút 37.
Kapható minden gyógyszerárban, drogua- és fűszerkereskedésben. TELEFON 59-46.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle
MARGIT-CREMET,
mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti. A Földes-féle **MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtráka, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhaszná-lása után erről mindenki meg fog győződni
Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:
Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszere a
MELANOGENE
fekete és barna színben.
Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakállt, bajszot pár percz alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284
Ára 2 korona 80 fillér.

Szesz-lámpák, Légszesz-és vil-
Petroleum-lá-
főző- és fűtő-
kályhák **Petroleum-**
lámpák
Szalon-Petroleum
Csász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről.
BRÜNNER TESTVÉREK
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

51. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, DECEMBER 23.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világhírnök»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

KARÁCSONYI EMLÉK.

Ha soha máskor eszembe se jutnál, Veled jártam először Betlehemben. S az ablakunkat megzörgeti halkán
Lelkem édes anyám, S e szent napok alatt Az angyalok dala,
Igy karácsonytájt a lábod nyomát is Hozzám e jámbor pásztorok azóta, Az, a melyet legszebben a világon
Százszor eláldanám. Mindig beszélnek. Te zengtél valaha.

És mondok én is kis gyermekeim közt, S míg áhitattal s édes boldogan így
Mint egykor rég veled, Együtt ünnepeünk:
«Krisztus Urunknak áldott születésén» Tudom, a láthatatlan angyalokkal
Édes, szent éneket, Te is itt vagy velünk!

Szabolcska Mihály.

A BETLEHEMI MÁRIA-TEMPLOM, JÉZUS SZÜLETÉSHELYE. — Roakovics Ignác félvétel.